

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31 Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro>, E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.881A/2023

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 2489 / 13 APR 2023

SENATUL ROMÂNIEI
Nr. 934 / 18.04.2023

Doamnei
Alina-Ștefania GORGHIU
Președintele Senatului

Biroul permanent al Senatului
L. 2 / 18.04.2023

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x 246/2023).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 5 mai 2023 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 17 mai 2023.

Vă asigurăm, doamnă Președinte, de deplina noastră considerație.

CURTEA CON...

IAI

ROMÂNIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 2442 / 12 APR 2023

Dosar nr. 881A / 2023.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINETUL PREȘEDINTELUI

ORA 13¹⁵

Nr. 587 din 12 aprilie 2023

**Domnului judecător Marian ENACHE,
Președintele Curții Constituționale**

Stimate domnule președinte,

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă transmitem **Hotărârea nr. 3 din 11 aprilie 2023** a Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție vizând sesizarea Curții Constituționale în scopul de a se pronunța asupra constituționalității Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x 246/2023).

Cu deosebită considerație,

Președintele
Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător
CORINA-ALINA GORBU

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚII UNITE

HOTĂRÂREA nr. 3
Ședința din 11 aprilie 2023

Sub președinția doamnei judecător Corina - Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile art. 27 lit. b) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, s-a întrunit pentru sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate, înainte de promulgare, asupra *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (PL-x nr. 246/2023)*.

Sesizarea este legitimată constituțional de dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și de prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd dreptul Înaltei Curți de Casație și Justiție de a sesiza Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Din totalul de **95** judecători în funcție, au fost prezenți **82** judecători.

În urma dezbaterilor, deliberând, Secțiile Unite au hotărât să fie sesizată Curtea Constituțională cu privire la:

1. neconstituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (PL-x 246/2023)* privind art. I pct. 17 (art. 139¹ din Codul de procedură penală) în raport de prevederile constituționale ale art. 147 alin. (4) sub aspectul caracterului obligatoriu al deciziilor instanței de contencios constituțional, ale art. 1 alin. (3) referitor la principiul statului de drept, precum și ale art. 1 alin. (5) cu privire la principiul legalității;

2. neconstituționalitatea art. I pct. 1 [art. 9 alin. (5) din Codul de procedură penală], art. I pct. 19 (art. 145¹ din Codul de procedură penală), art. II, în raport de

prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), sub aspectul exigențelor privind calitatea legii;

3. neconstituționalitatea art. I pct. 38 [art. 345 alin. (1¹) din Codul de procedură penală] în raport de prevederile constituționale ale art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare și ale art. 21 privind dreptul la un proces echitabil;

4. neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 34 [art. 281 alin. (4) din Codul de procedură penală] în raport de prevederile constituționale ale art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, ale art. 1 alin. (3) referitoare la garantarea drepturilor și libertăților fundamentale, cele ale art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor;

5. neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 62 [art. 595 alin. (1¹) lit. b)] din Codul de procedură penală în raport de prevederile constituționale ale art. 126 alin. (3), art. 61 alin. (1), art. 1 alin. (4), art. 1 alin. (3) și alin. (5).

I. Încălcarea principiului obligativității deciziilor Curții Constituționale, reglementat de prevederile art. 147 alin. (4), a principiului statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3), precum și a principiului legalității instituit de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție.

În considerentele nr. 54 și 55 din Decizia nr. 55/2020 (publicată în M. Of. nr. 517 din 17 iunie 2020), Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„54. Pe de altă parte, în afara implicațiilor evidente ale finalităților diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale și ale activităților procesual penale, dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Legii nr.51/1991 se ajunge în situația în care instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul au competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă. Curtea observă că, dacă în cazul supravegherii tehnice, dispusă potrivit Codului de procedură penală, legalitatea administrării probelor este realizată, în principiu, de o instanță egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică, în cazul mandatelor emise în temeiul Legii nr.51/1991, analiza legalității acestora este realizată, de cele mai multe ori, de instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul (emiterea mandatului fiind realizată întotdeauna de Înalta Curte de Casație și Justiție). Or, consacrarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Legea nr.51/1991, ca instanță specializată în domeniul autorizării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului presupune și o anumită competență specializată a acesteia, strict determinată de lege.

55. Așa fiind, Curtea constată că reglementarea posibilității conferirii calității de mijloc de probă înregistrărilor ce rezultă din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului nu este însoțită de un ansamblu de norme care să permită contestarea legalității acestora în condiții de efectivitate. Prin simpla reglementare a posibilității conferirii calității de mijloc de probă

acestor înregistrări, fără crearea cadrului adecvat care să confere posibilitatea contestării legalității acestora, legiuitorul a legiferat fără a respecta cerințele de claritate și previzibilitate.”

În considerentele nr. 81 din Decizia nr. 514/2021 (publicată în M. Of. nr. 728 din 26 iulie 2021), Curtea Constituțională a reținut că „(...) este de esența statului de drept ca ordonarea puterii publice să se realizeze într-un mod coerent și previzibil (...), ceea ce înseamnă, în cazul dat, că unitățile de parchet, pe de o parte, își exercită competențele prevăzute de Constituție și lege potrivit structurii ierarhice a Ministerului Public și, pe de altă parte, că funcționează cu procurori care au experiența necesară nivelului ierarhic respectiv.”

Sub un prim aspect, soluția normativă prevăzută la art. 1 pct. 17 din lege, aceea de reglementare a unei proceduri legale de verificare a legalității încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice culegerii de informații nu realizează o punere în acord cu decizia nr. 55/2020 pronunțată de Curtea Constituțională, noile reglementări fiind în contradicție cu exigențele impuse de jurisprudența instanței de contencios constituțional referitoare la înregistrările rezultate ca urmare a efectuării activităților specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, autorizate potrivit Legii nr. 51/1991.

Pornind de la scopul principal al mandatelor de securitate națională, respectiv acela de a aduna informații pentru realizarea securității naționale, atribuită Înaltei Curți de Casație și Justiție prin Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, se constată că valorile sociale care au fost avute în vedere de legiuitor în contextul acestei atribuirii sunt cele prevăzute chiar în textul introductiv al legii și anume legalitatea, asigurarea unei situații de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil, necesitatea menținerii ordinii de drept, precum și a climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, potrivit principiilor și normelor democratice statornicite prin Constituție.

În acest context, competența de soluționare a fost conferită Înaltei Curți de Casație și Justiție prin art. 15 alin. (4) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, fiind o reglementare cu caracter special raportată la dispozițiile din Codul de procedură penală. A conferi judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă să judece cauza în primă instanță - judecătoreie, tribunal sau curte de apel - competența în cenzurarea încheierilor emise de către instanța supremă - ar însemna încălcarea, pe de-o parte a dispozițiilor legale anterior menționate, dar și a principiului juridic *specialia generalibus derogant* care presupune că norma specială este cea care derogă de la normă generală. Mai exact, în virtutea principiului *specialia generalibus derogant*, concursul dintre legea specială și legea generală se rezolvă în favoarea legii speciale, chiar dacă acest fapt nu este prevăzut expres în legea specială.

Potrivit dispozițiilor art. 14, art. 15 și art. 17-23 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, se constată că, în situația existenței unei amenințări la adresa securității naționale, dintre cele cuprinse în art. 3 din același act normativ, structurile cu atribuții în domeniu întocmesc în scris o propunere ce este adresată Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, urmând ca aceasta să fie analizată sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul general sau de către procurori anume desemnați în acest sens. În continuare, în situația în care propunerea este întemeiată, Parchetul General va solicita președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție autorizarea măsurii, solicitarea fiind examinată, în camera de consiliu, de către unul dintre judecătorii desemnați.

Or, prin crearea posibilității ca legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activități circumscrise siguranței naționale, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate să fie cenzurată în procedura de cameră preliminară de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, se încalcă normele privind competența strict determinată prin Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, împrejurare ce aduce atingere normelor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) referitor la statul de drept și art. 1 alin. (5) potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Totodată, soluția legislativă adoptată nesocotește ordinea constituțională privind instanțele judecătorești și competențele acestora.

În acest context, în respectarea cerințelor de claritate și previzibilitate, instanța de contencios constituțional, prin considerentele deciziei mai sus menționate, nu impune legiuitorului crearea unui cadru care să confere posibilitatea contestării legalității încheierii prin care s-au autorizat activități circumscrise siguranței naționale, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate similar cu cel privind procedura de contestare a legalității înregistrărilor - mijloace de probă ce rezultă din aplicarea sistemului reglementat de Codul de procedură penală, ci impune obligația reglementării unei proceduri specifice, clare și explicite aplicabile în cazul contestării legalității acestora distinct de cel al activității procesual penale.

Or, omisiunea legiuitorului de a reglementa o procedură de natura celei prevăzute în considerentele deciziei nr. 55/2020 atrage încălcarea principiului caracterului obligatoriu al deciziilor instanței de contencios constituțional - câtă vreme acest efect se întinde atât asupra considerentelor, cât și asupra dispozitivului deciziilor-, în timp ce instituirea unei proceduri care încalcă normele privind competența strict determinată prin Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României aduce atingere principiului statutului de drept și a principiului legalității.

Sub un alt doilea aspect, prevederile art. 1 pct. 17 din lege încalcă dreptul de acces la justiție, garantat de dispozițiile art. 21 alin. (1) și (2) din Legea fundamentală, al persoanelor care nu au o calitate în procesul penal sau care au calitatea de suspect, câtă vreme legalitatea înregistrărilor rezultate din activitățile specifice culegerii de informații, care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului și a procedurilor probatorii prin care acestea au fost obținute pot fi verificate doar în procedura de cameră preliminară, de către inculpat.

Prin decizia nr.91 din 28 februarie 2018 (publicată în M. Of. nr.348 din 20 aprilie 2018), paragrafele 27 și 53-56, Curtea a reținut că, în ceea ce privește înregistrările realizate, se poate distinge între înregistrările realizate ca urmare a punerii în executare a unui mandat de supraveghere tehnică dispus potrivit Codului de procedură penală și înregistrările rezultate din activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, autorizate potrivit Legii nr.51/1991 privind securitatea națională a României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.190 din 18 martie 2014, în cadru extra procesual penal.

În acest context, textele de lege referitoare la informarea persoanei supravegheate și posibilitatea acestora de a contesta măsurile (art. 145 și 145¹ din Codul de procedură penală) fac referire exclusiv la măsurile de supraveghere tehnică prevăzute de dispozițiile Codului de procedură penală, nu și la înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații obținute potrivit Legii nr. 51/991, astfel încât, în cadrul procesului penal, posibilitatea contestării legalității înregistrărilor ce rezultă din astfel de activități este reglementată doar în privința inculpatului, după trimiterea în judecată, în cadrul procedurii de cameră preliminară, cu excluderea celorlalte persoane care nu au nicio calitate în dosarul penal sau au calitatea de suspect.

În ce privește sistemul reglementat de prevederile, potrivit art. 22 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, republicată, cu completările ulterioare, *„Orice persoană care se consideră vătămată în drepturile sau libertățile sale fundamentale ca urmare a activităților specifice culegerii de informații efectuate de organele de informații sau de cele cu atribuții în domeniul securității naționale se poate adresa, potrivit legii, comisiilor parlamentare sau organelor judiciare, astfel:*

a) comisiilor însărcinate să exercite control parlamentar, potrivit legilor de organizare și funcționare a organelor de informații sau a celor cu atribuții în domeniul securității naționale;

b) instanței de judecată, în condițiile Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare;

c) instanțelor judecătorești, pentru repararea daunelor materiale și morale suferite, potrivit legii civile;

d) organelor judiciare, prin formularea de plângeri și căi de atac potrivit Codului de procedură penală;

e) altor comisii sau organe judiciare, potrivit procedurilor reglementate de legi speciale.”

Din coroborarea dispozițiilor art. 22 din Legea nr. 51/1991, republicată, cu completările ulterioare, cu cele ale art. 139¹ din legea criticată, rezultă că dispozițiile art. 22 din Legea nr. 51/1991 rămân aplicabile doar în ipoteza în care sunt autorizate activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului din care rezultă înregistrări, însă ulterior nu se dispune trimiterea în judecată.

Or, înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații, deși constituie mijloc de probă în procesul penal, nu pot fi verificate decât în cadrul procedurii de cameră preliminară, iar în toate celelalte situații în care nu se dispune trimiterea în judecată prin rechizitoriu, legalitatea acestor înregistrări nu poate fi verificată de către judecător sau instanță, deși au valoare de mijloc de probă.

Sub un ultim aspect, soluția legislativă prevăzută la art. 1 pct. 17 încalcă și dreptul la un proces echitabil prin raportare la faptul că, potențialul control de legalitate exercitat de judecătorul de cameră preliminară de la o instanță inferioară celei care a autorizat efectuarea activităților specifice culegerii de informații, potrivit Legii nr. 51/1991, cu privire la înregistrările și procedeele probatorii prin care acestea au fost obținute, este iluzoriu și lipsit de efectivitate în măsura în care judecătorul de cameră preliminară de la o instanță inferioară nu are acces deplin la datele și informațiile avute în vedere de către judecătorul din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție care a autorizat aceste măsuri.

În acest sens, în jurisprudența Curții Constituționale (decizia nr. 55/2020 anterior menționată, paragrafele 31-32 și 56) s-a reținut cu titlu de principiu că includerea unui element în categoria mijloacelor de probă trebuie însoțită de garanțiile necesare respectării drepturilor și libertăților fundamentale, iar în lipsa unui cadru legislativ clar și coerent în materia mijloacelor de probă, este încălcat dreptul la un proces echitabil, prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție. Aceasta întrucât lipsa de claritate și previzibilitate a cadrului normativ incident în materia contestării legalității înregistrărilor ce rezultă din activitățile specifice culegerii de informații, care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, folosite în procesul penal, determină, în fapt, realizarea unui control formal și lipsit de efectivitate, cu consecința încălcării drepturilor și a libertăților fundamentale prevăzute de Constituție.

II. Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție sub aspectul exigențelor privind calitatea legii

În considerentul 51 din Decizia nr. 62/2018 (publicată în M. Of. nr. 373 din 02 mai 2018) Curtea Constituțională a reținut că „*orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat (a se vedea în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza Sissanis împotriva României, paragraful 66). O lege îndeplinește condițiile calitative impuse atât de Constituție, cât și de Convenție, numai dacă norma este enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta, astfel încât, apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă și să își corecteze conduita (în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, și Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la care se rețin, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit, paragraful 40, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei, paragraful 59).*”

De asemenea, în considerentul 53 din Decizia nr. 62/2018, Curtea Constituțională reține că „*Legea nr. 24/2000 stabilește anumite cerințe de calitate a legii, cum ar fi cele reglementate la art. 8 alin. (4) teza întâi, potrivit cărora "Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce", sau la art. 36 alin. (1), care prevăd că "Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie". Regulile astfel normativizate transpun cerințele de calitate a legii referitoare la claritatea, precizia și previzibilitatea*

textului cuprins într-un act normativ, așadar la aspectele intrinseci normei juridice, și nu exterioare acesteia.”

Din perspectiva jurisprudenței Curții Constituționale, sub aspectul cerinței de claritate și previzibilitate a normelor procesual penale, articolul I pct. 1 (art. 9 alin. (5) din Codul de procedură penală), art. I pct. 1 [art. 9 alin. (5) din Codul de procedură penală], art. I pct. 19 (art. 145¹ din Codul de procedură penală), art. II, nu întrunesc exigențele art. 1 alin. (5) din Constituție, astfel:

- Termenul „*orice*” din sintagma „*orice persoană*” prevăzută la articolul I pct. 1 [art. 9 alin. (5) din Codul de procedură penală] este neclar în condițiile în care o măsură privativă de libertate se dispune întotdeauna față de o persoană identificată, determinată, căreia, prin privarea de libertate, i se produce o pagubă, potrivit art. 202 și urm. din Codul de procedură penală.

De asemenea, folosirea noțiunii „*injust*” în cuprinsul aceluiași articol este improprie terminologiei specifice utilizate în materie penală, aspect care creează confuzie și lasă astfel loc de interpretare și, subsecvent, de analogie cu instituții specifice dreptului civil.

- Soluția legislativă propusă la articolului I pct. 19, cu referire prevederile art. 145¹ alin. (3) lit. a) din legea analizată, este neclară și ambiguă.

Astfel potrivit art. 145¹ – Plângerea împotriva măsurilor de supraveghere tehnică:

„(1) După rezolvarea cauzei de către procuror, orice persoană cu privire la care s-a dispus sau confirmat o măsură de supraveghere tehnică și care nu a dobândit în acea cauză calitatea de parte, precum și inculpatul față de care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală sau clasarea pot formula plângere împotriva măsurii și a modului de punere în executare a acesteia.

(2) Îndată după rezolvarea cauzei, procurorul încunoștințează în scris persoana supravegheată cu privire la emiterea rechizitoriului sau a ordonanței de clasare ori de renunțare la urmărirea penală.

(3) Termenul de exercitare a plângerii este de 20 de zile și curge, după caz:

a) de la data primirii încunoștințării scrise prevăzute la alin. (2), când informarea scrisă prevăzută la art. 145 alin. (1) și, după caz, prezentarea conținutului suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare au loc înainte de rezolvarea cauzei; (...)”

Modalitatea de reglementare a dispozițiilor art. 145¹ alin. (3) lit. a), prin care termenul de exercitare a plângerii, de 20 de zile, începe să curgă fie de la „data primirii încunoștințării scrise prevăzute la alin. (2), când informarea scrisă prevăzută la art. 145 alin. (1)”, fie de la „prezentarea conținutului suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare au loc înainte de rezolvarea cauzei” nu permite identificarea cu claritate/în concret a modalității de calcul al termenului de exercitare a plângerii împotriva măsurii de supraveghere tehnică și a modului de punere în executare a acesteia.

Aceste argumente cu privire la caracterul neclar al articolului I pct. 19 sunt aplicabile *mutatis mutandis* și prevederilor art. II, față de similitudinea soluțiilor legislative preconizate în legătură cu prevederile art. 145¹ alin. (3) lit. a) din Codul de procedură penală.

III. Încălcarea prevederilor art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare și ale art. 21 din Constituție privind dreptul la un proces echitabil.

În considerentele 60, 70-72 ale Deciziei nr. 21/2018 (publicată în M. Of. nr. 728 din 26 iulie 2021), Curtea Constituțională a reținut următoarele:

60. Cu privire la primul aspect criticat, respectiv condiționarea accesului la informațiile clasificate de deținerea certificatului de securitate sau a autorizației de acces corespunzător nivelului de secretizare, Curtea apreciază că rămân pe deplin valabile argumentele reținute în Decizia nr. 1.120 din 16 octombrie 2008 și în Decizia nr. 1.335 din 9 decembrie 2008, precitate. Astfel, "de vreme ce prevederile de lege criticate nu au ca efect blocarea efectivă și absolută a accesului la anumite informații, ci îl condiționează de îndeplinirea anumitor pași procedurali, etape justificate prin importanța pe care asemenea informații o poartă, nu se poate susține încălcarea dreptului la un proces echitabil sau a principiului unicității, imparțialității și al egalității justiției pentru toți. Pe de altă parte, însăși Constituția prevede, potrivit art. 53 alin. (1), posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi - inclusiv a garanțiilor aferente unui proces echitabil - pentru rațiuni legate de apărarea securității naționale" (a se vedea paragraful 43 din prezenta decizie). Prin urmare, Curtea reține ca neîntemeiate criticile de neconstituționalitate care vizează accesul la informațiile clasificate condiționat de îndeplinirea cerinței unei forme de autorizare prealabilă.

70. Având în vedere necesitatea aflării adevărului în procesul penal și cerința explicită a Codului de procedură penală ca o persoană să fie condamnată în baza unui probatoriu care să-i demonstreze vinovăția dincolo de orice îndoială rezonabilă, Curtea reține că orice informație care poate fi utilă aflării adevărului trebuie să fie folosită în procesul penal. Astfel, în cazul în care informațiile clasificate sunt indispensabile aflării adevărului, accesul la acestea trebuie să fie dispus de judecătorul cauzei atât acuzării, cât și apărării, altfel nu se poate discuta despre o egalitate a armelor și de respectarea dreptului la un proces echitabil. Pe de altă parte, accesul la informațiile clasificate poate fi și refuzat de judecător, care, deși constată rolul esențial al acestora în soluționarea cauzei deduse judecării, apreciază că accesul poate conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei alte persoane sau că refuzul este strict necesar pentru apărarea unui interes public important sau poate afecta grav securitatea națională. Prin urmare, numai un judecător poate aprecia cu privire la interesele care intră în conflict - cel public, general, al statului, referitor la protejarea informațiilor de interes pentru securitatea națională sau pentru

apărarea unui interes public major, respectiv cel individual, al părților unei cauze penale concrete, astfel încât, prin soluția pe care o pronunță, să asigure un just echilibru între cele două.

71. În concluzie, Curtea apreciază că protecția informațiilor clasificate nu poate avea caracter prioritar față de dreptul la informare al acuzatului și față de garanțiile dreptului la un proces echitabil ale tuturor părților din procesul penal, decât în condiții expres și limitativ prevăzute de lege. Restrângerea dreptului la informație poate avea loc doar atunci când are la bază un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională, decizia de refuz a accesului la informațiile clasificate aparținând întotdeauna unui judecător.

În considerentul 29 al Deciziei nr. 248/2019 (publicată în M. Of. nr. 494 din 19 iunie 2019), Curtea Constituțională a reținut, referitor la dreptul la apărare, că „acesta este în serviciul efectivității realizării dreptului constituțional al cetățenilor de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime [...]. Totodată, Curtea a calificat art. 24 din Constituție ca fiind o garanție a dreptului la un proces echitabil [...]. Având în vedere aceste evoluții jurisprudențiale, Curtea reține că în cursul procedurilor judiciare dispozițiile art. 24 din Constituție se analizează coroborat cu cele ale art. 21 alin. (3) din Constituție, întrucât se subsumează acestora din urmă. Având în vedere cele de mai sus, raportat la cauza de față și ținând seama de faptul că încălcarea dreptului la apărare vizează o procedură judiciară, Curtea urmează să rețină incidența art. 21 alin. (3) coroborat cu art. 24 alin. (1) din Constituție.”

Totodată, în considerentul 33 al Deciziei nr. 637/2021 (publicată în M. Of. nr. 1155 din 06 decembrie 2021), Curtea Constituțională a reținut că „dreptul la apărare conferă oricărei părți implicate într-un proces, potrivit intereselor sale și indiferent de natura procesului, posibilitatea de a utiliza toate mijloacele prevăzute de lege pentru a invoca în apărarea sa fapte sau împrejurări. Acest drept presupune participarea la ședințele de judecată, folosirea mijloacelor de probă și invocarea excepțiilor prevăzute de legea procesual penală [...]”.

Cu privire la folosirea informațiilor clasificate în procesul penal și respectarea dreptului la apărare al inculpatului în procesul penal, în Decizia nr. 21/2018 (publicată în M. Of. nr. 175 din 23 februarie 2018), Curtea Constituțională a reținut că „dreptul la informare asupra conținutului acuzațiilor penale este garantat atât în dreptul internațional, cât și în dreptul intern, fiind circumscris dreptului la apărare, care, la rândul său, reprezintă o garanție a dreptului la un proces echitabil”.

Prevederile art. I pct. 38 din legea criticată, care impun părților obligația de a-și alege apărători care dețin autorizația de acces prevăzută de lege, aduc atingere principiul dreptului la apărare și a celui la un proces echitabil în condițiile în care textul legal limitează posibilitatea părților de a-și exercita dreptul prevăzut la art. 24 din Constituție.

În acest sens, în jurisprudența instanței de contencios al drepturilor omului s-a statuat, cu titlu de exemplu, în cauza *Muhammad și Muhammad contra României*, faptul că „din perspectiva art. 6 din Convenție, că, chiar și în cazul în care era în discuție securitatea națională sau ordinea publică, singurele care erau legitime erau limitările drepturilor procedurale care nu aduceau atingere însăși substanței acestora (...). În prezența unor limitări aduse anumitor drepturi procedurale, Curtea a considerat în mod frecvent că autoritățile naționale aveau obligația de a aplica măsuri menite să compenseze în mod adecvat efectele acestor limitări asupra situației părților interesate”

Cu privire la obligarea părților de a-și alege apărători care dețin autorizația de acces prevăzute de lege, Curtea a reținut că o asemenea limitare poate înfrânge dreptul la apărare în substanța sa, mai ales în condițiile în care numărul acestor profesioniști este foarte redus, iar procedura de obținere a certificării ORNISS este de lungă durată, uneori incompatibilă cu procedura judiciară în cadrul căreia este necesară.

Garantarea dreptului la apărare constituie o obligație ce revine statului și se află în strânsă corelație cu principiul procesuale fundamentale, precum cel al legalității și al aflării adevărului. În cursul procesului penal, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător ales sau numit din oficiu, în cazul asistenței juridice obligatorii, numai dacă suspectul sau inculpatul nu și-a ales un apărător, se iau măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu, nefiind condiționat de îndeplinirea cerinței unei forme de autorizare prealabilă.

Soluția legislativă care prevede posibilitatea alegerii unei anumite categorii de apărători trebuie să țină seama de principiul proporționalității dintre restrângerea acestui drept și interesul public general reclamant prin reglementare, anume între dreptul la apărare al părților și interesul statului privind clasificarea anumitor informații în cauzele deduse judecății.

Or, aplicabilitatea generală reglementată prin prevederile art. I pct. 38 din legea criticată nu respecte principiul proporționalității și creează premisele restrângerii dreptului la apărare, în substanța sa, precum și cel la un proces echitabil al inculpatului chiar și în acele cauze în care nu există o afectare majoră a interesul public.

IV. Încălcarea prevederilor art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, ale art. 1 alin. (3) referitoare la garantarea drepturilor și libertăților fundamentale, cele ale art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor

În considerentele 32, 41-42 ale deciziei nr. 88/2019 (publicată în M. Of. nr. 499 din 20 iunie 2019), Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„32. În continuare, Curtea reține că **una din trăsăturile caracteristice ale nulității absolute, prevăzute în art. 197 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968, constă în interdicția de a putea fi înlăturată prin tăcere sau prin voința părților, prin autoritatea organului judecătoresc ori prin alt mijloc procesual.**

Din această trăsătură se poate trage concluzia că, în cazul încălcării unei dispoziții aflate sub sancțiunea nulității absolute, există întotdeauna vătămarea procesuală cerută de lege, că existența unei astfel de vătămări nu trebuie dovedită, după cum nu poate fi dovedită nici inexistența ei, producerea vătămării fiind deci sub puterea unei prezumții legale juris et de jure. Or, sancțiunea care implică întotdeauna existența unei vătămări ce nu poate fi înlăturată în niciun mod nu poate proteja decât acele dispoziții care garantează în cel mai înalt grad aflarea adevărului sau care asigură realizarea efectivă a drepturilor părților. Așadar, în cazul nulităților absolute, toate dispozițiile aflate sub această sancțiune sunt dispoziții care, prin voința legii, garantează aflarea adevărului sau asigură drepturile părților, fără a mai fi necesar să se facă evaluări și argumentări despre încadrarea în acest temei de casare a nelegalității hotărârii recurate. Nulitățile absolute se caracterizează prin aceea că vătămarea se fundamentează pe prezumții legale absolute, încălcarea legii având consecințe grave și directe asupra realizării scopului procesului penal. [...]

41. În acest context, Curtea observă că prin legiferarea unui termen înăuntrul căruia se poate invoca nulitatea absolută în cazul neasistării de către un apărător, deși legea prevede obligativitatea acestui lucru, se ajunge la o situație contradictorie. Astfel, legiuitorul instituie un termen care limitează posibilitatea invocării nulității absolute, deși prezumă absolut că persoana prezentă la dezbateri necesită asistența unui avocat pentru a putea realiza o apărare efectivă, apărare care presupune inclusiv invocarea nulităților. Or, inclusiv în jurisprudența instanțelor judecătorești s-a reținut că dreptul la o apărare efectivă ocupă un loc central în derularea procesului penal, importanța lui constând în faptul că toate celelalte drepturi ar rămâne derizorii, fără garanții procedurale, autoritățile judiciare având obligația de a asigura acest drept. Asigurarea reală a apărării este o garanție, o premisă sigură a cercetării obiective și complete a probelor, o condiție sine qua non a aflării adevărului, a apărării drepturilor și intereselor legale ale acuzatului, creând condiții necesare emiterii unei sentințe legale și temeinice.

42. Așa fiind, Curtea constată că prin instituirea unui termen înăuntrul căruia se poate ridica excepția nulității absolute în cazul neasistării de către un apărător în faza procedurii camerei preliminare, deși legea prevedea obligativitatea acestui lucru, legiuitorul golește de conținut însuși dreptul fundamental la apărare, asigurat prin asistarea de către un avocat numit din oficiu, în cazurile expres prevăzute de lege. Astfel, deși nerespectarea obligației de către organul judiciar este sancționată de legiuitor cu nulitatea absolută, sancțiunea aplicabilă apare ca fiind lipsită de eficiență în condițiile instituirii unui termen (încheierea procedurii în camera preliminară) până la care se poate invoca nulitatea absolută ce decurge din nerespectarea în faza camerei preliminare a dispoziției referitoare la obligativitatea asistării de către avocat. ”

Din examinarea prevederilor art. 1 pct. 34 din legea criticată reiese faptul că deși legiuitorul instituie, la art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală,

sanctiunea nulității absolute în cazuri anume prevăzute de lege, limitează momentul până la care această neregularitate poate fi invocată, contrar regimului juridic al acesteia statuat și în jurisprudența Curții Constituționale mai sus-menționate.

Având în vedere natura și gravitatea vătămării pe care legiuitorul o prezumă în ipoteza nulității absolute, invocarea neregularității trebuie permisă în orice stare a procesului penal. Or, a institui un sistem de invocare a încălcării ce rezultă din nerespectarea dispozițiilor art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală diferențiat, în funcție de momentul în care aceasta a intervenit, nu ține seama de specificul nulității absolute și nesocotește dreptul fundamental la apărare, fiind totodată în contradicție cu viziunea în materie a instanței de contencios constituțional.

V. Încălcarea prevederilor art. 126 alin. (3) cu privire la rolul constituțional al Înaltei Curți de Casație și Justiție, ale art. 61 alin. (1) coroborat cu cele ale art. 1 alin. (4) cu privire la separația și echilibrul puterilor în stat din Constituție, ale art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 73 alin. (1) și (3) lit. h) cu privire la securitatea raporturilor juridice

În considerentele 48-50 ale deciziei nr. 651/2018 (publicată în M. Of. nr. 1083 din 20 decembrie 2018), Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„48. Atunci însă când printr-o decizie a Curții Constituționale se constată neconstituționalitatea totală sau parțială a unei norme de incriminare, decizia echivalează, în privința efectelor, cu o lege de dezincriminare. Acest fapt a fost deja statuat și de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin pronunțarea Deciziei nr. 6 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 284 din 24 aprilie 2017, cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, stabilind că "fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial pentru o persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, fiind dezincriminată, indiferent de data îndeplinirii actului ori a participării la luarea deciziei și indiferent de data raporturilor comerciale".

49. Curtea a reținut că decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție a avut în vedere incidența efectelor unei decizii a Curții Constituționale, cu efect dezincriminator asupra faptei, în cauzele aflate în curs de judecată pe rolul instanțelor judecătorești. Însă, având în vedere efectele acestei tipologii de acte jurisdicționale asupra dreptului substanțial penal, o astfel de decizie a Curții Constituționale trebuie să determine consecințe asupra situației juridice a oricărei persoane care intră sub incidența sa, indiferent de stadiul în care se află procesul penal, deci inclusiv în faza executării hotărârii judecătorești definitive de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă.

Producerea unor atare efecte nu este incompatibilă cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora deciziile Curții Constituționale au putere numai pentru viitor (ex nunc), întrucât producerea consecințelor pentru trecut nu derivă din aplicarea deciziei Curții, ci din asimilarea efectelor juridice ale actului de jurisdicție constituțională cu cele ale unei legi de dezincriminare.

50. Deciziile instanței constituționale, prin caracterul lor general obligatoriu, creează cadrul necesar aplicării art. 4 din Codul penal privind dezincriminarea, atât pentru cauzele în curs, cât și pentru cele definitiv soluționate, întrucât ele au aptitudinea de a scoate din vigoare o normă de incriminare. Or, în măsura în care art. 4 din Codul penal prevede expres retroactivitatea legii de dezincriminare, toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la faptele dezincriminate încetând prin intrarea în vigoare a legii noi, rezultă că și decizia Curții Constituționale, asimilată ca efecte juridice legii de dezincriminare, trebuie să producă aceleași consecințe, deci să poată constitui temei pentru formularea unei cereri întemeiate pe art. 595 din Codul de procedură penală.”

În raport de aceste considerente, unicul act jurisdicțional care produce efectele unei legi penale de dezincriminare este decizia Curții Constituționale *in genere* prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare.

Rolul constituțional al Înaltei Curți de Casație și Justiție este prevăzut de dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituție, anume acela de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

Prin mecanismul instituit de recursul în interesul legii și dezlegarea unei chestiuni de drept, instanța supremă asigură interpretarea unitară a normelor care reglementează desfășurarea procesului penal, garantând astfel un proces echitabil pentru persoanele acuzate de săvârșirea unei infracțiuni.

Totodată, prin aceleași mecanisme, Înalta Curte de Casație și Justiție înlătură interpretările divergente apărute în practica judiciară cu privire la dreptul penal substanțial și nu numai, permițând astfel o interpretare și aplicare unitare și previzibile a normelor de incriminare.

Prin urmare, **deciziile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unui recurs în interesul legii sau în dezlegarea unei chestiuni de drept nu au ca efect dezincriminarea unei fapte penale și nici nu dobândesc caracter de lege, acestea, potrivit art. 474 alin. (4) și art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală, fiind obligatorii pentru instanțele de judecată.**

Relevant sub acest aspect este paragraful 24 din Decizia nr. 838/2009, (publicată în M. Of. nr. 461 din 3 iulie 2009), prin care Curtea Constituțională a statuat că, **în exercitarea atribuției prevăzute de art. 126 alin. (3) din Constituție, Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, cu respectarea principiului fundamental al separației și echilibrului puterilor, consacrat de art.**

1 alin. (4) din Constituția României. Înalta Curte de Casație și Justiție nu are competența constituțională să instituie, să modifice sau să abroge norme juridice cu putere de lege ori să efectueze controlul de constituționalitate al acestora. Așadar, competența Înaltei Curți de Casație și Justiție privind soluționarea recursului în interesul legii este dublu circumstanțiată - numai cu privire la "interpretarea și aplicarea unitară a legii" și numai cu privire la realizarea acestor operațiuni de către "celelalte instanțe judecătorești". Curtea Constituțională decide asupra constituționalității legilor, în timp ce Înalta Curte de Casație și Justiție, prin intermediul recursului în interesul legii, decide asupra modului de interpretare și aplicare a conținutului normelor juridice. Pe de altă parte, prin efectele produse, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii potrivit art. 147 alin. (4) din Constituție, inclusiv pentru legiuitor, în timp ce deciziile pronunțate pe calea recursului în interesul legii se adresează judecătorului de la instanțele judecătorești (Decizia nr. 206 din 29 aprilie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 414⁵ alin. 4 din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 13 iunie 2013).

În aceste coordonate, soluția legislativă prevăzută la art. I pct. 62 referitoare la introducerea alin. (1¹) lit. b) la art. 595 din Codul de procedură penală care prevede, în esență, că reprezintă un caz de înlăturare sau modificare a pedepsei/măsurii educative pronunțarea unei decizii de admitere de către Înalta Curte de Casație și Justiție în dezlegarea unei chestiuni de drept sau în soluționarea unui recurs în interesul legii prin care se constată că o faptă determinată nu mai întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni sau forma de vinovăție cerută de lege pentru existența infracțiunii, înfrânge rolul constituțional al Înaltei Curți de Casație și Justiție instituit de dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituție, precum și principiul separației și echilibrului puterilor în stat, prevăzut de prevederile constituționale ale art. 1 alin. (4) coroborate cu cele ale art. 61 alin. (1), în condițiile în care prevederile criticate transformă, în mod nepermis, Înalta Curte de Casație și Justiție din instanță, ale cărei decizii pronunțate în mecanismele de unificare a jurisprudenței au rolul de interpretare și aplicare unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, în legiuitor, atunci când deciziile de admitere pronunțate în mecanismele de unificare a jurisprudenței vizează că o faptă determinată nu mai întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni sau forma de vinovăție cerută de lege pentru existența infracțiunii.

De altfel, completarea astfel propusă la art. I pct. 62 excedează considerentelor deciziei nr. 651/2018 (pe care urmărește să le transpusă în dreptul pozitiv) prin care s-a constatat neconstituționalitatea soluției legislative cuprinse în art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu prevede și decizia Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare ca un caz de înlăturare sau modificare a pedepsei/măsurii educative, precum și a soluției legislative cuprinse în art. 4 din Codul penal, care nu asimilează efectele unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată

neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu cele ale unei legi penale de dezincriminare, câtă vreme, pe de o parte, analiza instanței de contencios constituțional nu poartă și asupra mecanismelor juridice (recurs în interesul legii sau dezlegarea unei chestiuni de drept) ce au ca scop unificarea practicii judiciare, iar pe de altă parte, natura juridică a deciziilor de admitere pronunțate Curtea Constituțională și de Înalta Curte de Casație și Justiție este fundamental diferită, astfel cum s-a arătat în precedent.

Este de necontestat că Parlamentul este organul îndrituit să stabilească politica penală a statului, potrivit art. 61 alin. (1) din Constituție, în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării, având o marjă largă de apreciere în acest demers. Însă, competența exclusivă a Parlamentului în reglementarea măsurilor ce țin de politica penală a statului nu este absolută, ceea ce presupune că soluțiile legislative adoptate pot fi supuse controlului de constituționalitate al Curții Constituționale. Astfel, aspecte legate de aplicarea legii penale în timp ori de înlăturare sau modificare a pedepsei țin, într-adevăr, de marja de apreciere a legiuitorului, însă aceasta este condiționată de respectarea principiilor, valorilor și exigențelor constituționale, conform art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, potrivit căruia respectarea Constituției este obligatorie.

În conformitate cu prevederile art. 73 alin. (1) și (3) lit. h) din Legea fundamentală, reglementarea prin lege organică a infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora reprezintă apanajul Parlamentului, în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării, astfel că nu se poate concepe ca această atribuție de legiferare să fie conferită, în cazul prevăzut de prevederile art. 1 pct. 62 din legea criticată, în sarcina Înaltei Curți de Casație și Justiție în exercitarea rolului constituțional al acesteia de asigurare a interpretării și aplicării unitare a legii de către celelalte instanțe judecătorești, cu efecte directe în ce privește regimul pedepselor în cazul unor cauze soluționate definitiv.

Într-adevăr, o decizie, fie ea și de admitere, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în mecanismele de unificare a jurisprudenței nu poate avea, în nicio împrejurare, caracterul unei legi organice.

Cât privește efectul încetării executării pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, respectiv al încetării consecințelor penale ale hotărârilor judecătorești, pronunțate în baza legii vechi (în speță, în baza legii care nu a fost interpretată printr-o decizie dată în dezlegarea unei chestiuni de drept sau în soluționarea unui recurs în interesul legii) instituit prin dispoziția criticată încalcă principiul autorității de lucru judecat, ca efect principal al oricărei hotărâri judecătorești, precum și principiul securității raporturilor juridice consacrat de prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție, în ceea ce privește hotărârile judecătorești definitive.

În consecință, pentru considerentele de mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secția Unite

HOTĂRĂȘTE:

Sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra neconstituționalității *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (PL-x 246/2023)*, privind:

1. neconstituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (PL-x 246/2023)* privind art. I pct. 17 (art. 139¹ din Codul de procedură penală) în raport de prevederile constituționale ale art. 147 alin. (4) sub aspectul caracterului obligatoriu al deciziilor instanței de contencios constituțional, ale art. 1 alin. (3) referitor la principiul statului de drept, precum și ale art. 1 alin. (5) cu privire la principiul legalității;

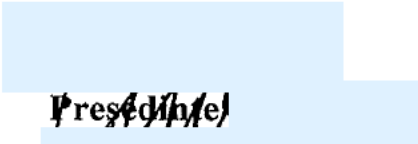
2. neconstituționalitatea art. I pct. 1 [art. 9 alin. (5) din Codul de procedură penală], art. I pct. 19 (art. 145¹ din Codul de procedură penală), art. II, în raport de prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), sub aspectul exigențelor privind calitatea legii;

3. neconstituționalitatea art. I pct. 38 [art. 345 alin. (1¹) din Codul de procedură penală] în raport de prevederile constituționale ale art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare și ale art. 21 privind dreptul la un proces echitabil

4. neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 34 [art. 281 alin. (4) din Codul de procedură penală] în raport de prevederile constituționale ale art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, ale art. 1 alin. (3) referitoare la garantarea drepturilor și libertăților fundamentale, cele ale art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor;

5. neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 62 [art. 595 alin. (1¹) lit. b)] din Codul de procedură penală în raport de prevederile constituționale ale art. 126 alin. (3), art. 61 alin. (1), art. 1 alin. (4), art. 1 alin. (3) și alin. (5).

Anexăm în copie tabelele cu semnături.

Președintele

Judecător Corina-Aliina Corbu

Prim magistrat asistent delegat

Aneta Ionescu

ROMÂNIA

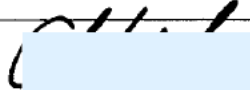
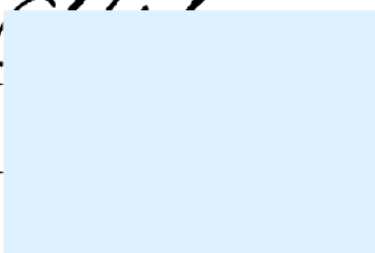
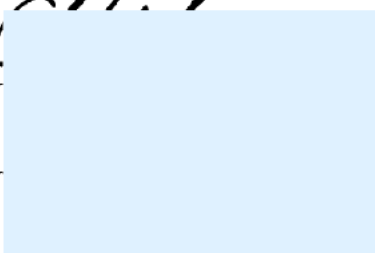

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ȘEDIȚA SECȚIILOR UNITE

Ședința din 11 aprilie 2023, orele 16:00

Nr. crt.	Numele și prenumele judecătorului	Semnătura
1.	CORBU CORINA ALINA	
2.	BOGASIU GABRIELA ELENA	
3.	COSMA RODICA	

ROMÂNIA

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ȘEDIȚA SECȚIILOR UNITE

Ședința din 11 aprilie 2023, orele 16:00

- Secția I Civilă -

Nr. crt.	Numele și prenumele judecătorului	Semnătura
1.	IVANOVICI LAURA MIHAELA	
2.	BĂLDEAN DENISA LIVIA	
3.	BOLDEA IRINA ALEXANDRA	
4.	CONSTANDA ANDREIA LIANA	
5.	CRISTESCU SIMONA LALA	
6.	CURELEA LAVINIA	
7.	DASCĂLU LAVINIA	
8.	FLOREA BURGAZLI DIANA	
9.	HORTOLOMEI MARIANA	
10.	MITEA VALENTIN	
11.	NESTOR BEATRICE IOANA	
12.	NICOLAE ADINA GEORGETA	
13.	PONEA ADINA GEORGETA	~~Sedința Ministerului Justiției~~

14.	POPOIAG ELENA CARMEN	Solicitare CO
15.	PUȘCAȘIU EUGENIA	
16.	TIRICĂ ILEANA RUXANDRA	
17.	TRUȚESCU CRISTINA	
18.	VĂLEANU PETRONELA CRISTINA	ELPSA
19.	VIȘAN MIRELA	

ROMÂNIA

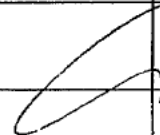

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ȘEDIȚA SECȚIILOR UNITE

Ședința din 11 aprilie 2023, orele 16:00

- Secția a II-a Civilă -

Nr. crt.	Numele și prenumele judecătorului	Semnătura
1.	BUDĂ MARIAN	
2.	CÎRNU IULIA MANUELA	
3.	CONDOIU MINODORA	
4.	DĂNĂILĂ VERONICA MAGDALENA	
5.	DUMINECĂ VIRGINIA FLORENTINA	
6.	DUȚĂ RUXANDRA MONICA	
7.	FLORESCU GEORGE BOGDAN	
8.	GRĂDINARU IANINA BLANDIANA	
9.	ISAILĂ MĂRIOARA	
10.	MANOLE DIANA	
11.	MIHĂIANU COSMIN HORIA	
12.	NASZ CSABA BELA	
13.	NIȚU PETRONELA IULIA	

14.	POLIȚEANU MIRELA		
15.	POPA ROXANA		
16.	SANDU-NECULA CARMEN		
17.	SURDU ADINA OANA		
18.	TEAU CARMEN TRĂNICA		
19.	VRABIE VALENTINA		
20.	ZAHARIA RODICA		

ROMÂNIA

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ȘEDIȚA SECȚIILOR UNITE

Ședința din 11 aprilie 2023, orele 16:00

- Secția Penală -

Nr. crt.	Numele și prenumele judecătorului	Semnătura
1.	RUS ANDREI CLAUDIU	
2.	ALEXANDRESCU ANCA MĂDĂLINA	
3.	BARBU ELENA	
4.	BOGDAN IOANA	
5.	BURNEL OANA	
6.	CHITIDEAN GHEORGHE VALENTIN	
7.	CÎRNARU SIMONA ELENA	
8.	COBZARIU MARICELA	
9.	CRIȘTIU-NINU LUMINIȚA	
10.	DRAGOMIR ILIE IULIAN	
11.	ENESCU DAN ANDREI	
12.	EPURE CONSTANTIN	
13.	IANCU ANA HERMINA	

14.	ISPAS ADRIANA	
15.	LEFTERACHE LAVINIA VALERIA	
16.	MARCU ELENI CRISTINA	
17.	NICOLESCU ALIN SORIN	
18.	POPA RODICA AIDA	
19.	ROG LUCIA TATIANA	
20.	ROTARU-RADU CRISTINA	
21.	ŞELEA MIRCEA MUGUREL	
22.	ŞERBAN LEONTINA	
23.	VASILE FRANCISCA MARIA	CO
24.	VOICA VALERICA	

ROMÂNIA

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ȘEDIȚA SECȚIILOR UNITE

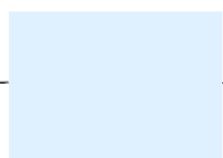
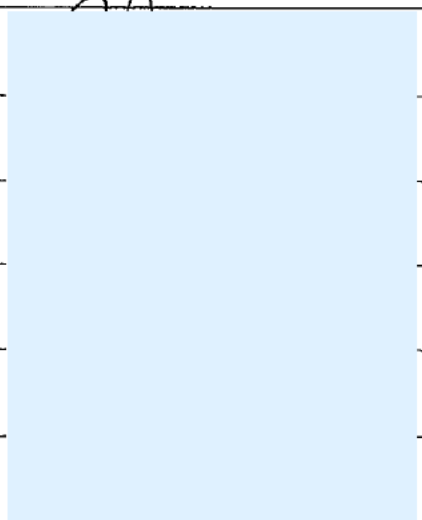
Ședința din 11 aprilie 2023, orele 16:00

- Secția de Contencios Administrativ și Fiscal -

Nr. crt.	Numele și prenumele judecătorului	Semnătura
1.	CONSTANTINESCU MARIANA	
2.	BARBĂ IONEL	
3.	BÎCU VASILE	
4.	DRAGOE ȘTEFANIA	
5.	FARMATHY GHEZA ATTILA	
6.	FILIPESCU VIRGINIA	
7.	FLOREA IONEL	
8.	GHERASIM ADRIANA ELENA	
9.	GHICA-VELESCU ALINA NICOLETA	
10.	GHICULESCU ADRIAN REMUS	
11.	GROSU CRISTINEL	
12.	HRUDEI MARIA	
13.	ILIE CARMEN MARIA	

Comandiu de editură

Comandiu de editură

14.	MARCHIDAN ANDREEA	Concediu de sãhmã
15.	MARCU SIMONA CAMELIA	
16.	MIHAI-ZAMFIR LUCIAN CĂTĂLIN	
17.	PĂTRAȘCU HORAȚIU	
18.	PĂUN LUIZA MARIA	
19.	POHRIB ALINA	
20.	SECREȚEANU ADRIANA FLORINA	Concediu de sãhmã
21.	SEVERIN DANIEL GHEORGHE	
22.	TĂMAGĂ (UNGUREANU) ELENA DIANA	
23.	TUĐOȘE ANA ROXANA	Concediu de sãhmã
24.	VIȘAN DOINA	
25.	VIȘAN T. LILIANA	
26.	VIȘOIU EMILIA CLAUDIA	
27.	VLAD DECEBAL CONSTANTIN	
28.	VLADU CREVON MĂDĂLINA ELENA	
29.	VOINESCU CARMEN MIHAELA	

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31 Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro>, E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.883A/2023

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 491 / 13 APR 2023

SENATUL ROMÂNIEI

Nr./ 936 / 18.04.2023

Doamnei
Alina-Ștefania GORGHIU
Președintele Senatului

Biroul permanent al Senatului

L. 2 / 18.04.2023

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor și de deputați neafiliați, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x 246/2023).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 5 mai 2023 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 17 mai 2023.

Vă asigurăm, doamnă Președinte, de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
Președinte.

Marian ENACHE

CONSTITUȚIONALĂ

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 883A/2023

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 445 / 12 APR 2023

Parlamentul României
Camera Deputaților
Secretar general

ORA 15²⁰

București, 12.04.2023
Nr. 2/3897

Domnului

Marian ENACHE
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

În temeiul dispozițiilor art.27 alin.(1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă transmitem alăturat, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor și de deputați neafiliați asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PLX.246/2023).

Cu deosebită considerație,

SECRETAR GENERAL

SILVIA-CLAUDIA MIHALCEA

ROMANIA

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 213897
20 23 Luna 09 Ziua 12

Parlamentul României
Camera Deputaților

Către,

Secretariatul General al Camerei Deputaților

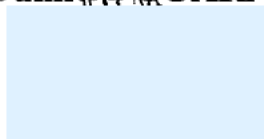
Doamnei Silvia Claudia MIHALCEA

Doamnă Secretar General,

În temeiul prevederilor articolului 146 lit. a) din Constituția României, republicată, ale articolului 15, alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale articolului 136 alin. (3), (4) și (5) din Regulamentul Camerei Deputaților, deputații semnatari prevăzuți în anexele atașate, înaintăm prezenta obiecție de neconstituționalitate cu privire la **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr. 246/2023)**.

Deputat neafiliat,

Dumitru COARNĂ

Către CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI
Domnului Marian ENACHE,
Președintele Curții Constituționale

Stimate Domnule Președinte,

În temeiul prevederilor articolului 146 lit. a) din Constituția României, republicată, ale articolului 15, alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale articolului 136 alin. (3), (4) și (5) din Regulamentul Camerei Deputaților, deputații semnatari prevăzuți în anexele atașate, înaintăm prezenta,

OBIECȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative

Astfel, semnatarii sesizării contestă constituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, pentru următoarele considerente:

I. Situație de fapt

Conform Expunerii de motive a *Proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, la inițiativa Ministerului Justiției, invocând necesitatea punerii în acord a Codului de Procedură Penală cu deciziile CCR prin care au fost declarate neconstituționale texte din acesta, Guvernul României a inițiat proiectul de lege și l-a înregistrat la Senatul României la data de 29.12.2022 sub nr. B866/2022/2012 și a solicitat dezbaterea acestuia în procedură de urgență, solicitare care a fost admisă.

La Senatul României, proiectul de lege a fost înregistrat ulterior sub nr. L2/2023.

La 29.03.2023, *Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări* a Senatului României a depus Raportul cu privire la acest proiect de lege.

Tot la data de 29.03.2023, Senatul României a aprobat acest proiect de lege cu amendamentele introduse de către *Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări*.

Proiectul a fost înregistrat la Camera Deputaților la data de 03.04.2023 sub nr. PL-x nr. 246/2023.

În ziua în care a fost înregistrat la Camera Deputaților, 03.04.2023, a fost aprobată și procedura de urgență pentru votarea acestuia, fiind înscris proiectul de lege și pe ordinea de zi a Plenului Camerei Deputaților.

A fost stabilit termen pentru depunere amendamentelor la data de 04.04.2023, termen pentru depunerea raportului de către *Comisia juridică, de disciplină și imunități* a fost stabilit la data de 05.04.2023.

În ședința din 05.04.2023, Plenul Parlamentului a votat proiectul de lege PL-x nr. 246/2023.

II. Critici de neconstituționalitate

II. 1. Motive de neconstituționalitate extrinsecă

2.1. 1. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 141 și art. 16 alin. (1) din Constituția României și art. 147 alin. (4) din Constituție, ca urmare a nesolicitării avizului Consiliului Economic și Social

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative este neconstituțională în raport cu art. 141 din Constituție privind Consiliul Economic și Social, coroborate cu art. 1 alin. (3) privind statul de drept și alin. (5) privind principiul securității juridice, determinată de lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social.

Conform art. 141 din Constituția României, „*Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare*”.

Conform art. 2 Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social:

*“(1) Consiliul Economic și Social este **consultat obligatoriu** asupra proiectelor de acte normative inițiate de Guvern sau a propunerilor legislative ale deputaților ori senatorilor. Rezultatul acestei consultări se concretizează în avize la proiectele de acte normative.*

(2) Domeniile de specialitate ale Consiliului Economic și Social sunt:

- a) politicile economice;*
- b) politicile financiare și fiscale;*
- c) relațiile de muncă, protecția socială, politicile salariale și egalitatea de șanse și de tratament;*
- d) agricultură, dezvoltare rurală, protecția mediului și dezvoltare durabilă;*
- e) protecția consumatorului și concurență loială;*
- f) cooperare, profesii liberale și activități independente;*
- g) drepturi și libertăți cetățenești;*
- h) politicile în domeniul sănătății;*

i) politicile în domeniul educației, tineretului, cercetării, culturii și sportului.”

Se poate observa că, deși are un rol consultativ, Consiliul Economic și Social este un organ ale cărui atribuții sunt instituite printr-o normă constituțională, ce trebuie respectată în procesul de legiferare. Prin urmare, deși avizul este consultativ, acest aviz trebuie să existe în procesul de legiferare, în domeniile prevăzute de legea organică a Consiliului Economic și Social. Lipsa avizului constituie un viciu de neconstituționalitate al actului normativ criticat, dat fiind faptul că rolul Consiliului Economic și Social este acela de a garanta, în cadrul unui proces democratic de legiferare, că legile nu instituie soluții arbitrare, mai ales atunci când au un impact major asupra drepturilor și libertăților fundamentale, mai ales a dreptului la libertate.

Potrivit jurisprudenței constante a CCR, art. 141 din Constituție se rezumă doar la consacrarea rolului Consiliului Economic și Social de organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului, iar pentru detalii privind domeniile de specialitate în care acesta este consultat, textul face trimitere la legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.

Norma constituțională, exprimând sintetic rolul pur consultativ pentru Parlament și Guvern al Consiliului Economic și Social, nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul consultativ al Consiliului Economic și Social și nici cu privire la mecanismele de consultare a acestui organ consultativ, acestea fiind tratate în legea de organizare și funcționare a acestuia, la care Legea fundamentală face trimitere.

Curtea a reținut că nesolicitarea obligatorie a avizului consultativ al Consiliului Economic și Social nu poate avea drept consecință neconstituționalitatea actului normativ respectiv, numai prin raportare la art. 141 din Constituție.

Însă, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (3) și alin. (5) coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție, Curtea Constituțională a statuat că este obligatorie solicitarea avizului Consiliului Economic și Social, în cazul în care proiectul de lege vizează vreunul din domeniile de specialitate prevăzut de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social.

În acest sens, învederăm cele statuate de CCR prin Decizia nr. 221/2 iunie 2020 potrivit cărora lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social este un motiv de neconstituționalitate extrinsecă a actului normativ:

„Astfel, Curtea a reținut că prin nesolicitarea avizului Consiliului Economic și Social, aviz de natură legală, a fost încălcat art. 1 alin. (5) raportat la art. 141 din Constituție (a se vedea Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 14 mai 2019, Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 17 mai 2019, Decizia nr. 393 din 5 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 16 iulie 2019), fiind reținută, totodată, și încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție (Decizia nr. 139 din 13 martie 2019).

53. Curtea a mai reținut, prin Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, paragraful 85, că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării. Regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la instituțiile prevăzute de lege, nu sunt însă scopuri în sine, ci mijloace, instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, iar nu să creeze insecuritate juridică. De altfel, și Comisia de la Veneția, în raportul intitulat Rule of law checklist, adoptat la cea de-a 106a sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct. IIA5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor reguli constituționale clare în privința procedurii legislative, dezbaterile publice ale proiectelor de legi, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact de adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității (paragraful 32). (...)

59. De-a lungul timpului, în jurisprudența sa, Curtea a considerat că lipsa solicitării avizului actelor normative este o chestiune care ține de constituționalitatea extrinsecă a actului normativ vizat. Curtea a avut în vedere avizele solicitate următoarelor autorități publice: (...) (ii) Consiliul Economic și Social - instanța constituțională a considerat că lipsa solicitării avizului acestuia în privința actelor normative ce intră în domeniul său de incidență este o problemă de constituționalitate din perspectiva art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 141 din Constituție;(...).”

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, prin conținutul său normativ, conține norme care reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora, făcând parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit h) din Constituția României (așa cum a reținut și Consiliul Legislativ prin avizul nr. 1469/27.12.2022) și, drept urmare, afectează drepturi și libertăți cetățenești, respectiv dreptul la libertate individuală garantat de art. 23 din Constituția României; dreptul la viața intimă, familială și privată garantat de art. 26 din Constituția României; dreptul la apărare garantat de art. 24 din Constituția României; dreptul la un proces echitabil garantat de art 21 din Constituția României.

Se poate constata astfel că **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative** conține norme care reglementează domenii de specialitate ale Consiliului

Economic și Social, respectiv drepturile și libertățile cetățenești, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 248/2013.

Potrivit dispozițiilor art. 141 din Constituție și art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013, acestea prevăd obligația inițiatorilor de proiecte sau propuneri legislative de a solicita avizul Consiliului Economic și Social în cazul în care reglementările preconizate vizează domeniile de specialitate ale Consiliului.

În acest sens, se observă că legea criticată vizează unul dintre aceste domenii, respectiv drepturile și libertățile cetățenești, prevăzute de art. 2 alin (2) lit. g) din Legea nr. 248/2013. Prin urmare, era obligatoriu să fi fost solicitat avizul Consiliului Economic și Social, în sensul consultării acestuia, ca organ de specialitate consultativ al Parlamentului și al Guvernului, neavând relevanță dacă legiuitorul, în opera sa de legiferare, ar fi ținut sau nu seama de conținutul acestuia.

Totodată, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 prevede că *"în cazurile prevăzute de lege, în faza de elaborare a proiectelor de acte normative inițiatorul trebuie să solicite avizul autorităților interesate în aplicarea acestora, în funcție de obiectul reglementării"*.

Or, în ceea ce privește *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, un asemenea aviz nu a fost solicitat nici de către inițiator.

Acest aspect reiese din chiar Expunerea de motive a proiectului de lege, respectiv din lipsa vreunei mențiuni în Expunerea de motive la Secțiunea a 6-a, pct. 6.5 Informații privind avizarea, punct la care se menționează că proiectul de lege a fost avizat numai de către Consiliul Legislativ, nefăcându-se nicio mențiune cu privire la Consiliul Economic și Social.

În lipsa solicitării avizului cu prilejul elaborării și adoptării *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, reiese că au fost nesocotite prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție. Ignorarea principiului constituțional al obligativității respectării legii în cursul procedurilor parlamentare de legiferare ar plasa Guvernul pe o poziție privilegiată, interzisă de principiul constituțional al egalității, consacrat de art. 16 alin. (2) din Legea fundamentală, potrivit căruia *"Nimeni nu este mai presus de lege."*

Curtea a mai subliniat, în jurisprudența sa, că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementate de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, inclusiv obținerea avizelor, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării.

Având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, absența solicitării avizului Consiliului Economic și Social este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a legii, în raport cu prevederile art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție.

În concluzie, pentru motivele prezentate anterior solicităm Curții Constituționale să constate că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de*

procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, în integralitatea sa, este neconstituțională pentru motivele de neconstituționalitate extrinsecă invocate.

2.1.2. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție raportat la dispozițiile Legii nr. 24/2000 și art. 147 alin. (4) din Constituție

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative a fost inițiată, elaborată și adoptată cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000, fiind astfel încălcat principiul legalității reglementat de art. 1 alin. (5) din Constituție. Astfel:

- i) **nu s-au avut în vedere la definitivarea proiectului de lege observațiile și propunerile Consiliului Legislativ de la pct. 4 și 9 din Avizul nr. 1470/27.12.2022 și nici nu a fost motivată neacceptarea acestora în cuprinsul Expunerii de motive sau într-o notă însoțitoare, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000.**

(pct. 4. " Menționăm că, prin avizul nr. 1405/16.12.2022, Consiliul Legislativ a avizat favorabil, cu observații și propuneri, o propunere legislativă cu obiect similar (b773/24.12.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/5561/29.11.2022."

Pct. 9 " La art. 139¹ alin. (2), astfel cum este propus la art. I pct. 17, semnalăm ca soluția legislativă propusă, potrivit căreia legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi, al unor libertăți fundamentale ale omului, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică de către judecătorul de cameră preliminară, nu are în vedere cele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 55/2020.

Menționăm că, în paragrafele nr. 44 și 45 ale respectivei decizii, Curtea Constituțională a subliniat că, „dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Codului de procedură penală, se ajunge în situația în care, deși activitatea specifică culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului a fost autorizată potrivit Legii nr. 51/1991, legalitatea mijlocului de probă și a procedurii probatorii prin care acestea au fost obținute se va verifica prin raportare la un act normativ care nu a fost luat în considerare la momentul autorizării măsurii.

Pe de altă parte, în afara implicațiilor evidente ale finalităților diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale și ale activităților procesual penale, dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Legii nr. 51/1991 se ajunge în situația în care instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul au competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă. Curtea observă că, dacă

în cazul supravegherii tehnice, dispusă potrivit Codului de procedură penală, legalitatea administrării probelor este realizată, în principiu, de o instanță egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică, în cazul mandatelor emise în temeiul Legii nr. 51/1991, analiza legalității acestora este realizată, de cele mai multe ori, de instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul (emiterea mandatului fiind realizată întotdeauna de Înalta Curte de Casație și Justiție). Or, consacrară Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Legea nr. 51/1991, ca instanță specializată în domeniul autorizării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului presupune și o anumită competență specializată a acesteia, strict determinată de lege".

Este necesară, de aceea, reanalizarea normei propuse pentru art. 139¹ alin. (2) sub toate aceste aspecte.")

- ii) **nu a fost examinată în activitatea de documentare pentru fundamentarea Proiectului de lege Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative practica Curții Constituționale în domeniu, proiectul încălcând mai multe decizii de admitere ale CCR cu care se pretind că au fost puse în acord textele din Codul Penal, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 21 din Legea nr. 24/2000.**

În concluzie, pentru motivele prezentate anterior solicităm Curții Constituționale să constate că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative, în integralitatea sa, este neconstituțională* pentru motivele de neconstituționalitate extrinsecă invocate.

2.1.3. Întreaga procedură de examinare și adoptare de către Camera deputaților a Proiectului de lege înregistrat la Camera Deputaților sub nr. 246/2023 este viciată, fiind încălcate flagrant atât garanțiile constituționale privind procedura de examinare și adoptare a legilor, cât și obligațiile constituționale ce revin deputaților României, toate acestea fiind incompatibile cu statul de drept și democrația constituțională

Potrivit Constituției României, Parlamentul prin cele două camere ale sale este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării (**art 61 din Constituție**), suveranitatea națională exercitându-se de poporul român și prin intermediul Parlamentului compus din parlamentari aleși în mod liber (**art. 2 alin. 1 din Constituție**).

Potrivit **art. 69** din Constituția României, în exercitarea mandatului deputații sunt în serviciul poporului, iar orice mandat imperativ este nul.

Cu toate acestea, deputații nu intră în exercițiul mandatului decât după depunerea jurământului stabilit prin lege organică, astfel cum prevede art. 70 alin. (1) din Constituția României.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților, jurământul pe care îl depun deputații este următorul:

"Jur credință patriei mele România;

Jur să respect Constituția și legile țării;

Jur să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României;

Jur să-mi îndeplinesc cu onoare și fidelitate mandatul încredințat de popor;

Așa să mă ajute Dumnezeu."

Totodată, potrivit art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților *"Deputații și senatorii, în calitatea lor de reprezentanți aleși ai poporului român, își îndeplinesc îndatoririle și își exercită drepturile în conformitate cu Constituția, legile țării și regulamentele Camerei Deputaților și Senatului, pe toată durata mandatului pe care îl dețin."*

Art. 235 alin. (1) și art. 236 din Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților prevăd:

"Art. 235 alin. (1) Deputații, reprezentanți ai poporului, își exercită drepturile și își îndeplinesc îndatoririle pe toată durata legislaturii pentru care au fost aleși. Deputații sunt obligați, prin comportamentul lor, să păstreze demnitatea Parlamentului, să respecte valorile și principiile definite în Constituție, în Statutul deputaților și al senatorilor, în Codul de conduită al deputaților și senatorilor, precum și în regulamentele interne."

"Articolul 236: Deputații intră în exercițiul mandatului, pe baza certificatului doveditor al alegerii, la data întrunirii legale a Camerei Deputaților, sub condiția validării și a depunerii jurământului de credință față de țară și popor."

Potrivit art. 1 alin. (3), (4) și (5) din Constituția României

"(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie."

Organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului în care își desfășoară activitatea senatorii și deputații se stabilește prin Regulament propriu, potrivit art. 64 din Constituția României.

Se poate observa astfel că în activitatea de examinare și adoptare a legilor deși, de principiu, Parlamentul se bucură de o competență exclusivă, această competență nu este absolută în sensul excluderii exercitării controlului de constituționalitate a activității desfășurate de către Parlament și a legilor adoptate de acesta.

Întreaga activitate a Parlamentului României este limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale.

Drept urmare, și întreaga activitate a deputaților este limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale, precum și de respectarea procedurii de examinare și adoptare a legilor prevăzută de Regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Deputaților, aspecte care reies atât din prevederile constituționale menționate anterior, cât și din prevederile Legii nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților.

A accepta ca deputații României să își exercite activitatea cu încălcarea dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare a Camerei Deputaților, a Legii nr. 96/2006 și a prevederilor Constituției ar însemna că în România deputații sunt deasupra legii și s-ar încălca art. 16 alin. (2) din Constituția României, precum și dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție potrivit cărora în România Constituția, supremația ei și legile sunt obligatorii.

Într-o asemenea situație, statul de drept și democrația nu mai există în România.

Cu toate acestea, Camera Deputaților cu ocazia examinării și adoptării *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, a încălcat atât dispozițiile constituționale privind obligativitatea generală a deciziilor Curții Constituționale (art. 147 alin 4 din Constituție), decizii prin care se sancționase tocmai textele de lege adoptate cu încălcarea Constituției de către Parlament, afectând astfel libertatea individuală a cetățenilor României, garantată de art. 23 și art. 1 alin. (3) din Constituția României, dreptul la viața intimă, familială și privată garantat de art. 26 din Constituția României; dreptul la apărare garantat de art. 24 din Constituția României; dreptul la un proces echitabil garantat de art. 21 din Constituția României, cât și procedura de examinare și adoptare a unei legi prin care se pun în acord textele deja declarate neconstituționale cu dispozițiile Constituției prevăzută de Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților.

Procedând astfel, Camera Deputaților și, implicit, deputații au avut un comportament anticonstituțional și antidemocratic.

Din prevederile coroborate ale art. 64 alin 1 și art. 76 alin 3 din Constituție rezultă că o lege organică aflată într-o procedură de urgență nu poate fi adoptată decât în condițiile prevăzute expres și detaliat în Regulamentul Camerei Deputaților.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, în vederea adoptării unui act normativ coerent și fundamentat, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare [de exemplu Decizia nr. 828 din 13 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28 februarie 2018, paragraful 51 sau Decizia nr. 261 din 5 mai 2022]. Cu alte cuvinte, suplețea, celeritatea, flexibilitatea, raționalizarea procedurii parlamentare se realizează cu respectarea exigențelor procedurale stabilite prin Constituție. **Marja largă de apreciere a organelor de lucru ale Parlamentului nu poate depăși însă cadrul constituțional existent.**

Cadrul regulamentar de examinare și adoptare a legilor aflate în procedura de urgență este prevăzut în art. 117-122, art. 107-114, art. 66 alin (4) și altele din Regulamentul Camerei Deputaților (aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, modificat și completat).

Legea care face obiectul acestei obiecții de neconstituționalitate a fost examinată și adoptată într-o procedură ad-hoc, neprevăzută de regulament.

Astfel, Proiectul de lege a fost înregistrat la Camera deputaților la data de 03.04.2023.

Biroul Permanent al Camerei Deputaților a avut ședința pe data de 03.04.2023 ora 13.30.

PL-x nr. 246/2006 a fost trimis:

- pentru raport la *Comisia juridică, de disciplină și imunități*, termenul de depunere a raportului fiind stabilit la data de 05.04.2023;
- pentru aviz la Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale; Comisia pentru muncă și protecție socială; Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională; Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați.

A fost stabilit termen pentru depunere amendamente: 04.04.2023.

Încălcarea de către Biroul Permanent al Camerei Deputaților și de către deputații care fac parte din acesta a prevederilor constituționale

Or, în Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților se prevede:

- **Articolul 63 "Biroul permanent trimite, spre examinare și în vederea elaborării rapoartelor, proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de**

hotărâri ale Camerei și amendamentele formulate de către Guvern comisiei permanente sesizate în fond, în competența căreia intră materia reglementată prin proiectul sau propunerea respectivă. Acesta poate sesiza și alte comisii pentru a-și da avizul cu privire la lucrarea respectivă.

- **Articolul 61** " ... Denumirile și domeniile de activitate ale comisiilor permanente sunt următoarele:

13. Comisia juridică, de disciplină și imunități

- reglementări în domeniul dreptului civil, penal, contravențional, procedură civilă, penală, administrativă, organizarea judecătorească; alte reglementări cu caracter precumpănitor juridic; probleme de disciplină parlamentară, incompatibilități și imunități.

22. Comisia pentru constituționalitate

- punerea de acord a prevederilor declarate neconstituționale cu deciziile Curții Constituționale.

Mai mult decât atât, chiar dispozițiile art. 137 alin. (1) din Regulament prevăd că în cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art. 146 lit. a) din Constituția României, Biroul Permanent va sesiza **Comisia pentru constituționalitate și comisia permanentă sesizată în fond cu proiectul de lege.** Chiar dacă Parlamentul României nu și-a respectat obligațiile de a pune în acord textele neconstituționale cu deciziile CCR în termen de 45 zile de la data publicării deciziilor CCR, asta nu abilitează Biroul Permanent al Camerei Deputaților să nege rolul Comisiei pentru constituționalitate în procedura de reexaminare a legii, conform prevederilor Regulamentului.

Având în vedere că proiectul de lege PL-x nr. 246/2023 a fost inițiat pentru punerea în acord a prevederilor Codului de Procedură Penală cu Deciziile Curții Constituționale, se poate observa că **Biroul Permanent netrimțând acest proiect de lege pentru spre examinare și în vederea elaborării rapoartelor către Comisia pentru constituționalitate a Camerei Deputaților, a încălcat dispozițiile art. 63 coroborat cu art. 61 pct. 22 din Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților.**

Procedând astfel, cu încălcarea Regulamentului, Biroul Permanent a încălcat dispozițiile art. 64 alin. (1) și (3) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, iar deputații care fac parte din Biroul Permanent au încălcat dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Astfel, Biroul Permanent și-a arogat astfel competențe de legiferare care constituțional sunt rezervate doar Camerei Deputaților.

Încălcarea de către Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților și de către deputații care fac parte din aceasta a prevederilor constituționale

Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților a avut ședință stabilită în data 03.04.2023, ora 17.00. În cadrul acestei ședințe, președintele Comisiei a supus la vot introducerea pe ordinea de zi a Proiectelor de lege PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023, invocând că se vor dezbate amendamentele introduse de Senatul României.

Cu toate că nu expirase termenul pentru depunerea amendamentelor prevăzut în fișa proiectului de lege, termen care a fost stabilit pentru data de 04.04.2023, parte din deputații care fac parte din comisia juridică au votat introducerea pe ordinea de zi a comisiei din data de 03.04.2023 a celor două proiecte, PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023.

Mai mult, decât atât, cu toate că nu făceau obiectul ordinii de zi anunțate, la ședință au participat unii reprezentanți ai societății civile care aveau o anumită poziție față de proiectul de lege, ceea ce înseamnă că aceștia au fost anunțați anterior, fără a se face public acest aspect și fără a putea solicita și participa la ședința comisiei juridice din data de 03.04.2023 și alți reprezentanți ai societății civile care aveau altă poziție cu privire la conținutul normelor din proiectele de lege PL-x nr. 245/2006 și PL-x nr. 246/2023.

În cadrul ședinței din data de 03.04.2023 s-au ridicat mai multe probleme de procedură care au fost respinse, cu majoritatea membrilor prezenți, discutându-se parte din amendamentele introduse de Senat.

În cadrul ședinței din data de 03.04.2023, președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților de la el putere a anunțat reducerea termenelor de depunere a amendamentelor de către deputați, respectiv că acestea pot fi depuse până la data de 04.04.2023, ora 13.00, în condițiile în care conform fișei proiectului de lege, termenul pentru depunerea amendamentelor fusese stabilit pentru data de 04.04.2023, fără limită de oră. Totodată, în cadrul ședinței din data de 03.04.2023 a fost stabilită de către președintele Comisiei o nouă ședință a Comisiei pentru data de 04.04.2023, ora 15.00.

În cadrul ședinței Comisiei din data de 04.04.2023, ora 15.00, după 1 oră și 54 minute de dezbateri pe proiectul de lege PL-x nr. 246/2023, președinta Comisiei juridice a suspendat ședința comisiei, invocând că a intervenit o problemă urgentă.

La reluarea ședinței comisiei din data de 04.04.2023, după circa 15 min, a anunțat că *"în urma unor discuții finalizate în acest moment în cadrul coaliției, se vor retrage toate amendamentele depuse atât la Senat, cât și cele pe care le-am discutat până acum în comisia juridică și vom merge pe forma venită de la Guvern, forma inițială."* *"În acest moment, toate amendamentele care au fost depuse atât la Senat, cât și în Camera deputaților vor fi retrase. Cele de la Cameră vor fi retrase, cele de la Senat vor fi eliminate prin vot și le vom vota în grup, eliminarea tuturor amendamentelor depuse de Coaliție în cadrul ședinței din Senat. ... Amendamentele din Senat, toate vor avea amendament de eliminare, tot ce s-a votat în Senat."*

Cu toate că s-au invocat mai multe aspecte procedurale de către membrii comisiei, invocându-se că nu se pot elimina amendamentele invocate de Senat în PL-x nr.

246/2023, fără depunerea de amendamente în acest sens, Președinta comisiei, în ședința din data de 04.04.2023, a anunțat că *"în acest moment, toate amendamentele care au fost puse în discuție de către Coaliție și votate în acest moment sunt retrase, nu mai există niciun amendament din partea Coaliției și se merge pe forma venită de la Guvern. În acest moment avem forma venită de la Guvern și amendamentele propuse de grupul USR și ... amendamente propuse de neafiliați. ... Le voi supune la vot în calup, atâta timp cât voi supune la vot forma Guvernului, automat toate amendamentele propuse vor fi trecute în tabel la amendamente respinse."*

S-a supus la vot eliminarea din PL-x nr. 246/2023 a tuturor amendamentelor adoptate în Senat, contrar opoziției unor membri ai comisiei că nu au fost depuse la Camera Deputaților amendamente în acest sens și că nu este admisibil să se ignore toate amendamentele Senatului și se merge pe forma Guvernului. Comisia juridică, cu majoritate a eliminat toate amendamentele adoptate de Senat. S-a supus la vot forma venită de la Guvern cu care a fost sesizat Senatul în ceea ce privește PL-x nr. 246/2023, cu majoritate fiind adoptată forma venită de la Guvern, președintele menționând că toate amendamentele votate sunt retrase de către coaliție.

La PL-x nr. 245/2023, președintele Comisiei juridice a anunțat că *"în acest moment Coaliția de Guvernare își retrage toate amendamentele depuse astăzi în Comisia juridică și vom vota prima dată eliminarea tuturor amendamentelor votate la Senat, inclusiv acel prag stabilit"* și a propus un raport de aprobare a formei venite de la Guvern. Președintele Comisiei a anunțat că formele venite de la Guvern pentru ambele proiecte PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023 sunt votate cu majoritate, amendamentele depuse de restul grupurilor deputaților și de deputații neafiliați fiind respinse automat, fără a fi discutate.

Față de modul în care s-au desfășurat ședințele comisiei juridice din data de 03.04.2023 și din data de 03.04.2024 pentru examinarea PL-x nr. 246/2023 se pot constata următoarele:

a) Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, președintele Comisiei juridice a îngădit dreptul constituțional al deputaților de a propune amendamente la proiectul de lege în termenul stabilit.

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **articolul 66 alin. (4) *"Deputații care nu fac parte din comisia sesizată în fond, precum și Guvernul vor putea depune amendamente într-un termen ce nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului de la anunțarea în plenul Camerei a proiectului de lege sau a propunerii legislative"*;**
- **articolul 118 alin. (1) potrivit căruia în procedura de urgență *"Deputații, grupurile parlamentare sau Guvernul pot prezenta amendamente în scris,***

motivate, care se trimit comisiei sesizate în fond, în termenele stabilite la art. 66 alin. (4) de la aprobarea procedurii de urgență”.

- *art. 99 alin. (5) "Data depunerii amendamentului este data înregistrării sale la comisie sau la Biroul permanent, după caz, unde se va ține o evidență specială a tuturor amendamentelor primite. La cerere, se va elibera autorului o dovadă că amendamentul a fost primit."*

Astfel, cu toate că potrivit proiectului de lege PL-x 246/2023 data depunerii amendamentelor era 04.04.2023, fără a fi indicată o oră limită, Președinta Comisiei juridice și-a arogat competențe de legiferare care nu îi revin, anunțând în ședința Comisiei un termen limită de depunere a amendamentelor, până la ora 13.00 a zilei de 04.04.2023.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 66 alin. (4), art. 118 alin. (1) și art 99 alin. (5) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

b) **Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, președintele Comisiei juridice a îngădit dreptul constituțional deputaților neafiliați de a își susține amendamentele în cadrul ședinței comisiei din data de 04.04.2023**

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **Articolul 57 alin. (1) "La ședințele comisiilor vor fi invitați să participe deputații și senatorii care au făcut propuneri, care stau la baza lucrărilor acestora, cum ar fi autori de propuneri legislative, de amendamente etc., precum și, la cererea președintelui comisiei, specialiști ai Consiliului Legislativ"**

Cu toate că în Raportul Comisiei juridice aferent PL-x nr. 246/2023 la amendamente respinse se află în anexa cu amendamente respinse un amendament depus de un deputat neafiliat, acesta nu a fost invitat să participe la ședința Comisiei pentru a își susține amendamentul.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 57 alin. (1) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

c) **Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, Comisia juridică nu a examinat amendamentele depuse la proiectul de lege și nici modul în care s-au soluționat propunerile cuprinse în avizul Consiliului Legislativ**

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **Articolul 62:** "Comisiile permanente ale Camerei Deputaților examinează proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de hotărâri ale Camerei Deputaților, avizele și amendamentele, în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, după caz";
- **Articolul 68 alin. (1)** "În raportul comisiilor sesizate în fond se va face referire la toate avizele celorlalte comisii care au examinat proiectul sau propunerea respectivă, la modul cum s-au solutionat propunerile cuprinse în avizul Consiliului Legislativ, la punctul de vedere al Guvernului, dacă există implicații financiare asupra bugetului de stat sau asupra bugetului asigurărilor sociale de stat, alte avize, dacă este cazul".

Or, așa cum am arătat mai sus, în cadrul ședinței din data de 04.04.2023, cu încălcarea procedurilor prevăzute de Regulamentul Camerei Deputaților, Comisia juridică a aprobat eliminarea în bloc a amendamentelor depuse și votate la Senat de către Coaliția de Guvernare, fără să fie depuse amendamente în acest sens și a votat forma inițiată de Guvernul României, fără a examina amendamentele depuse de deputați, încălcând astfel prevederile art. 62 din Regulament.

În plus, așa cum am arătat anterior, în Avizul Consiliului Legislativ se regăesc propuneri nr. 1470/27.12.2022, la pct. 4 și 9 sunt indicate următoarele propuneri și observații:

pct. 4. "Menționăm că, prin avizul nr. 1405/16.12.2022, Consiliul Legislativ a avizat favorabil, cu observații și propuneri, o propunere legislativă cu obiect similar (b773/24.12.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/5561/29.11.2022."

Pct. 9 "La art. 139¹ alin. (2), astfel cum este propus la art. I pct. 17, semnalăm ca soluția legislativă propusă, potrivit căreia legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi, al unor libertăți fundamentale ale omului, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică de către judecătorul de cameră preliminară, **nu are în vedere cele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 55/2020.**

Menționăm că, în paragrafele nr. 44 și 45 ale respectivei decizii, Curtea Constituțională a subliniat că, „dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Codului de procedură penală, se ajunge în situația în care, deși activitatea specifică culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului a fost autorizată potrivit Legii nr. 51/1991, legalitatea mijlocului de probă și a procedurii probatorii prin care acestea au fost obținute se va verifica prin raportare la un act normativ care nu a fost luat în considerare la momentul autorizării măsurii.

Pe de altă parte, în afara implicațiilor evidente ale finalităților diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale și ale activităților procesual penale, dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Legii nr. 51/1991 se ajunge în situația în care instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul au competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă. Curtea observă că, dacă în cazul supravegherii tehnice, dispusă potrivit Codului de procedură penală, legalitatea administrării probelor este realizată, în principiu, de o instanță egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică, în cazul mandatelor emise în temeiul Legii nr. 51/1991, analiza legalității acestora este realizată, de cele mai multe ori, de instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul (emiterea mandatului fiind realizată întotdeauna de Înalta Curte de Casație și Justiție). Or, consacrară Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Legea nr. 51/1991, ca instanță specializată în domeniul autorizării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului presupune și o anumită competență specializată a acesteia, strict determinată de lege".

Este necesară, de aceea, reanalizarea normei propuse pentru art. 139¹ alin. (2) sub toate aceste aspecte."

Cu toate acestea, în Raportul Comisiei juridice nu se face nicio referință la modul în care au fost soluționate aceste propuneri din avizul Consiliului Legislativ și nici dacă erau necesare alte avize față de obiectul de reglementare al Proiectului de Lege nr. PL-x nr. 245/2023 (lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social, așa cum am arătat mai sus), încălcându-se astfel prevederile art. 68 alin. (1) din Regulament.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 62 și art. 68 alin. (1) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Încălcarea de către plenul Camerei Deputaților și de către deputații care au votat PL-x nr. 235/2023 a prevederilor constituționale

Cu toate că la dezbaterile generale s-a pus în discuție și încălcarea procedurii de examinare de către Comisia juridică a Proiectului de lege PL-x nr. 246/2023, a fost ignorată de către plen, ignorând totodată și procedura de legiferare prevăzută de Regulament.

Cu toate că la dezbaterile generale și câteva amendamente respinse care au fost prezentate la dezbaterile pe articole s-a invocat că textele din proiectul de lege inițiat de Guvern nu respectă cele statuate de către Curtea Constituțională în deciziile adoptate, iar potrivit art. 121 coroborat cu art. 109 din Regulament: "**Când dezbateră amendamentelor relevă consecințe importante asupra proiectului de lege sau a propunerii legislative, președintele Camerei Deputaților poate trimite textele în**

discuție comisiei sesizate în fond, cu stabilirea termenului de prezentare a punctului de vedere. În acest caz autorii amendamentelor au dreptul să fie ascultați în cadrul comisiei. Același drept îl au și reprezentanții Guvernului”, au fost ignorate toate aceste consecințe importante relevate de către deputați, Camera deputaților votând în final forma proiectului de lege astfel cum a fost inițiată de către Guvern și care încalca numeroase prevederi constituționale, inclusiv cele statuate de CCR cu privire la aceste texte care s-au pretins a fi puse în acord cu deciziile Curții Constituționale.

În ceea ce privește procedura de votare a amendamentelor, potrivit art. 121 raportat la art. 110 alin. (3) din Regulament: ” Camera se va pronunța prin vot distinct asupra fiecărui amendament, în afară de cazul în care adoptarea unuia exclude acceptarea celorlalte.”

Cu toate acestea, în ședința plenului Camerei Deputaților din data de 05.04.2023 nu a fost supus la vot fiecare amendament, supunându-se la vot ”calupuri” de amendamente, atât de admitere, cât și de respingere, iar față de forma Raportului și anexelor Comisiei juridice comunicată deputaților și postată pe site-ul Camerei deputaților (care nu are numerotate în ordine cronologică toate amendamentele admise și respinse în anexele la Raport, nici nu se înțelege care amendamente au fost supuse votului plenului).

Se poate observa astfel că au fost încălcate prevederile art. 121 raportat la art. 110 alin. (3) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Față de cele menționate anterior privitoare la încălcarea de către Biroul Permanent al Camerei Deputaților, Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, de plenul Camerei Deputaților și implicit de deputații care fac parte din acestea a prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare a Camerei Deputaților în procedura de examinare și adoptare a legii, se poate observa că aceștia au făcut o analiză formală a proiectului de lege, ignorând atât prevederile Constituției, precum și cele statuate de Curtea Constituțională și și-au însușit prin votul majoritar al deputaților forma proiectului de lege propusă de Guvernul României.

Examinarea formală a proiectului de lege PL-x 246/2023 reiese și din faptul că acest proiect de lege:

- a fost înregistrat la Camera Deputaților la data de 03.04.2023;**
- termenul de formulare a amendamentelor a fost 04.04.2023;**
- ședința Comisiei juridice pentru întocmirea raportului a avut loc la data de 04.04.2023, începând cu ora 15.00, nepermițându-li-se practic**

deputaților să poată face o analiză efectivă a proiectului de lege și să formuleze amendamente;

- proiectul a fost pus pe ordinea de zi a plenului Camerei deputaților din 05.04.2023, ședință în care se aflau 122 puncte pe ordinea de zi a plenului.

Se poate observa astfel că în mai puțin de 72 ore a fost supus examinării acest proiect de lege (fără să de facă o examinare efectivă a acestuia și eliminându-se și amendamentele introduse de senatul României) și votului Plenului acest proiect de lege, în condițiile în care trebuia analizat de către deputați acest proiect de lege comparativ vasta jurisprudență a Curții Constituționale în materie, pe lângă celelalte 121 de proiecte aflate pe ordinea de zi din 05.04.2023.

În aceste condiții se poate constata că analiza acestui proiect de lege (prin care se reglementează numeroase prevederi din Codul de Procedură penală care afectează drepturi și libertăți fundamentale) de către Camera Deputaților a fost formală, neanalizându-se efectiv nici conținutul acestui proiect sub aspectul respectării normelor constituționale și nici în privința impactului, dacă el devine lege.

O asemenea procedură de legiferare, mai ales în domeniul dreptului procesual penal, este de neconceput într-un stat de drept, democratic și social.

Drept urmare, având în vedere procedura de legiferare formală (examinare și votare) de către Camera Deputaților, Proiectul de lege PL-x 246/2023 a fost adoptat de către Camera Deputaților cu încălcarea:

- art. 1 alin. (3) din Constituția României care prevede că România este stat de drept, democratic și social;
- art. 1 alin 4 din Constituția României, fiind încălcat principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, ca urmare a faptului că în calitate de cameră decizională și-a însușit proiectul de lege propus de Guvern, să fără facă propria analiză concretă și efectivă a acestuia, proiectul fiind astfel adoptat formal de către Parlament, dar fiind în fapt actul Guvernului României – putere executivă, nu legislativă;
- art. 1 alin. (5) din Constituția României, potrivit căruia în România respectarea Constituției României și a supremației sale este obligatorie. Or, Camera Deputaților - în calitate de cameră decizională și deputații - nu au respectat nici Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților și nici Constituția României, efectuând o analiză formală a proiectului de lege și adoptând astfel o lege care încalcă Constituția României și ignoră cele statuate deja de către Curtea Constituțională în domeniul dreptului procesual penal în care a fost adoptată această lege;
- art. 2 alin. (1), art. 61 și art. 69 alin. (1) din Constituția României potrivit cărora suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice

și corecte, Parlamentul fiind organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar în exercitarea mandatului deputații sunt în serviciul poporului. Cum deputații nu și-au îndeplinit atribuțiile de analizare efectivă a proiectului de lege, suveranitatea națională a poporului român a devenit formală, deoarece parlamentarii pe care i-au ales pentru a exercita suveranitatea în numele lui și să adopte legi cărora să li se supună adoptă orice proiect de lege care conține norme contrare Legii fundamentale:

- art. 73 alin. 1 și alin 3 lit. h) din Constituția României, deoarece Parlamentul trebuie să adopte legi organice care reglementează infracțiunile și pedepsele, legi care să respecte Constituția României și supremația ei, conform art. 1 alin 5 din Constituție, nu să voteze orice proiecte de lege care încalcă cu desăvârșire Constituția României;
- art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, deoarece au ignorat cu desăvârșire cele statuate de Curtea Constituțională a României în privința neconstituționalității textelor prin care au fost definite infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu, adoptând, din nou, texte care conțin aceleași vicii de neconstituționalitate.

Chiar dacă art. 72 alin. (1) din Constituția României prevede că deputații nu pot fi trași la *răspundere juridică* pentru voturile exprimate în exercitarea mandatului, aceasta nu înseamnă că încălcarea normelor constituționale de către deputați în procedura de legiferare trebuie să rămână nesancționată.

Așa cum a statuat și CCR prin considerentele Deciziei nr. 405/2016, paragraf 66, deși Parlamentul și Camera Deputaților au o competență exclusivă în adoptarea legilor, această competență nu este absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale și, mai mult, activitatea Parlamentului și a Camerei Deputaților nu este exclusă controlului de constituționalitate.

Drept urmare, comportamentul deputaților în procedura de legiferare a Proiectului de lege PL-x nr. 245/2023, care au încălcat normele constituționale cu ocazia examinării și adoptării acestui proiect de lege, trebuie sancționată de către Curtea Constituțională cu neconstituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, astfel încât să fie restabilit caracterul Statului Român de stat de drept și democratic și social, precum și restabilirea democrației constituționale în România.

În cazul în care Curtea Constituțională a României nu sancționează comportamentul neconstituțional al deputaților și al Camerei Deputaților în examinarea și adoptarea acestei Legi, înseamnă că în România deputații sunt deasupra legii și deasupra Constituției, acestea nemaifiind obligatorii pentru deputați, iar suveranitatea poporului român este "confiscată" de câțiva cetățeni

care au calitatea de deputați ai "Coalitiei de Guvernare" și care pot să adopte orice norme cu putere de lege, contrar prevederilor Legii Fundamentale – Constituția României, și după o procedură de legiferare de ei stabilită, precum și cu încălcarea principiului pluralismului politic (garantat de art. 8 din Constituția României) și esențial într-o democrație constituțională.

II.2. Motive de neconstituționalitate intrinsecă a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, respectiv neconstituționalitatea art. I pct. 17 și art. I pct. 38, 43,44, 45 și 48.

Potrivit Expunerii de motive *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, a fost inițiată și adoptată **exclusiv** pentru punerea în acord a textelor Codului de Procedură penală declarate neconstituționale cu Deciziile Curții Constituționale a României.

Cu toate acestea, textele din legea adoptată (înregistrată la Camera Deputaților sub nr. PL-x 246/2023), respectiv **art. I pct. 17 și art. I pct. 38, 43,44, 45 și 48 sunt în contradicție cu jurisprudența Curții Constituționale a României și încalcă dispozițiile constituționale.**

2.2.1. Neconstituționalitatea art. I pct. 17 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate art. I pct. 17 are următorul conținut "*După art. 139 se introduce un nou articol, art. 139¹, cu următorul cuprins:*

139¹ Înregistrările obținute din activități specific culegerii de informații

(1) Înregistrările obținute din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului pot fi folosite ca mijloace de probă în procesul penal dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) și au fost respectate prevederile legale care reglementează obținerea acestor înregistrări.

(2) Legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile respective, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică în procedura de cameră preliminară de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță."

În Expunerea de motive a Proiectului de lege, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate, pct. 11 se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR prin Decizia nr. 55/2020, iar "în ceea ce privește competența judecătorului de cameră preliminară de a verifica legalitatea datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnică și utilizate în alte cauze decât cele în care acestea au fost expuse,, se menționează că s-a avut în vedere Decizia CCR nr. 372/2019 referitoare la

respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.142 alin.(5) din Codul de procedură penală și ale art.31 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, **pct. 40-45 potrivit cărora:**

"40. În al doilea rând, Curtea a reținut că folosirea datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnică pot fi folosite și în alte cauze decât cele în care acestea au fost dispuse, doar dacă aceste cauze privesc pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art.139 alin.(2) din Codul de procedură penală. Curtea Constituțională a statuat că reglementarea, prin dispoziția art.139 alin.(2) din Codul de procedură penală, a infracțiunilor pentru care poate fi dispusă măsura supravegherii tehnice reprezintă una dintre garanțiile minime pe care legea trebuie să le prevadă, pentru a fi în concordanță cu dispozițiile art.8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Decizia nr.486 din 27 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.960 din 5 decembrie 2017, paragraful 19). Astfel, Curtea a constatat că precizarea, în cuprinsul textului criticat, a naturii cauzei în care pot fi folosite datele rezultate din măsurile de supraveghere tehnică dispuse în altă cauză, precum și limitarea folosirii acestora la acele cauze, care privesc infracțiunile prevăzute la art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală, reprezintă o transpunere, la nivel legislativ, a garanției anterior menționate.

44. Curtea a reținut că în cadrul procedurii de cameră preliminară se pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. În cadrul procedurii de cameră preliminară, în măsura în care se formulează cereri și excepții referitoare la nelegalitatea probelor obținute prin procedeul supravegherii tehnice, judecătorul investit cu soluționarea cauzei va putea verifica îndeplinirea tuturor condițiilor legale relative la procedura supravegherii tehnice.

45. Astfel, Curtea a constatat că folosirea, potrivit art.142 alin.(5) din Codul de procedură penală, a datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnică nu împiedică judecătorul de cameră preliminară, din cauza în care acestea sunt transferate, să verifice legalitatea dispunerii/autorizării măsurii și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, atât în urma formulării unor cereri și excepții de către inculpat, cât și din oficiu. Or, constatarea nelegalității mijlocului de probă și/sau a procedurii probatorii determină nelegalitatea probei, cu consecința excluderii ei din procesul penal."

Analizând conținutul textului art. 139¹ Cod Procedură Penală introdus prin Legea atacată se pot observa următoarele:

- 1) înregistrările obținute din activitățile specifice culegerii de informații în baza mandatului emis conform art. 15 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României vor fi mijloace de probă în procesul penal nu numai infracțiunile contra securității naționale, ci pentru orice infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare (având în vedere trimiterea din text la dispozițiile art. 139 alin 2 Cod Procedură Penală), atribuindu-se astfel, în mod implicit, competente serviciilor de culegere de informații care depășesc sfera competențelor stabilite de art. 119 din Constituție și care eludează cele statuate de către Curtea Constituțională a României în jurisprudența sa.

Astfel, textul a fost adoptat cu încălcarea art. 1 alin. (4) și (5) coroborat cu art. 119 din Constituție, precum și art. 131 din Constituție, fiind incompatibil cu un stat de drept și democratic, precum și cu democrația constituțională.

Prin raportare la dispozițiile Codului de procedură penală, se poate constata astfel că serviciile de culegere de informații devin, implicit, organe de cercetare penală specială pentru un număr considerabil de infracțiuni prevăzute de legislația penală română, contrar celor statuate de către Curtea Constituțională a României prin deciziile nr. 51/2016, nr. 55/2020, nr. 55/2022, nr. 26/2019, nr. 91/2018 și nr. 802.2018, încălcându-se astfel prevederile art. 147 alin. (4) din Constituția României.

Prin modalitatea de redactare a textului, se încearcă o eludare mascată a celor statuate deja de către Curtea Constituțională a României cu privire la neconstituționalitatea intervenirii Serviciului Român de Informații în activitatea de cercetare penală.

Totodată, art. 139¹ alin. (1) încalcă dispozițiile constituționale prevăzute de art.1 alin.(5) privind principiul legalității, art.26 referitor la viața privată, art. 28 referitor la secretul corespondenței, art. 21 alin. (2) privitor la dreptul la un proces echitabil și art.53 care reglementează condițiile restrângerii exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și Convenția Europeană a Drepturilor Omului și implicit art 20 din Constituție.

Învedereăm în acest sens că prin Decizia nr. 26/2019 Curtea Constituțională a statuat, printre altele:

- *Ministerului Public, prin procurori, îi revine sarcina ca în faza de urmărire penală să caute, să administreze și să aprecieze probele care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea tuturor împrejurărilor pentru justa soluționare a cauzei [Decizia nr.480 din 12 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.835 din 1 octombrie 2018, paragraful 41]. Art.132 alin.(1) din Constituție stabilește că „procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității”, ceea ce înseamnă că aceștia aplică/ execută actele normative de natura legii, adoptată de Parlament în virtutea art. 61 alin.(1) din Constituție sau de Guvern ca legiuitor delegat conform art.115 din Constituție. Prin urmare, faza de urmărire penală, ca parte a procesului penal [Decizia nr.302 din 4 mai 2017, paragraful 44], este reglementată prin lege, atât sub aspectul regulilor de competență, cât și a procedurii propriu-zise de desfășurare a acesteia. Astfel, reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/ competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență [Decizia nr.302 din 4 mai 2017, paragraful 55].(parag 141)*
- *Curtea observă că o asemenea normă atributivă de competențe în privința serviciului secret nu putea fi edictată nici măcar de Parlament, întrucât ar fi însemnat o redimensionare implicită a art.119 din Constituție, respectiv a rolului Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Astfel, ținând seama de faptul că activitatea Serviciului Român de Informații este organizată și*

coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, ea se subsumează competenței acestuia, respectiv „organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și securitatea națională, participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii”. Prin urmare, o entitate publică (Serviciul Român de Informații) nu poate dobândi pe calea unui „protocol de colaborare” o competență mai extinsă decât cea a entității sub auspiciile căreia își desfășoară activitatea și care are o competență dobândită prin chiar textul Constituției, și anume Consiliul Suprem de Apărare a Țării. (...) Totodată, Curtea mai reține că, în legătură cu competența Serviciului Român de Informații, în jurisprudența sa, a stabilit că prin calificarea atingerilor grave aduse drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau a „altor asemenea interese ale țării” — a cărei sferă de cuprindere rămâne la libera apreciere a organului abilitat să aplice legea — ca amenințări la adresa securității naționale a României, cu consecința angajării competenței organelor cu atribuții în domeniul securității naționale raportat la activitățile specifice culegerii de informații, inclusiv interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice, efectuate sub orice formă, respectiv ale art.1 alin.(5) privind principiul legalității, cu referire la calitatea legii, art.26 referitor la viața privată și art.53 care reglementează condițiile restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (Decizia nr.91 din 28 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.348 din 20 aprilie 2018, și Decizia nr.802 din 6 decembrie 2018, nepublicată încă în Monitorul Oficial al României, Partea I), aspect care denotă obligatia legiuitorului de a stabili competența autorităților publice în funcție de rolul lor constituțional, ceea ce înseamnă că prevederile legale atributive de competență, în cazul Serviciului Român de Informații, nu pot depăși sfera art. 119 din Constituție. (parag. 154)

Prin Decizia nr. 55/2022, Curtea Constituțională a României a statuat:

"146. Curtea observă că, prin Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, pe de o parte, a realizat o interpretare sistematică a ansamblului dispozițiilor procesual penale referitoare la metodele speciale de supraveghere tehnică, iar, pe de altă parte, a analizat propria jurisprudență și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie, subliniind gradul ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor a acestor metode speciale de supraveghere tehnică, precum și consecințele produse de punerea în executare a acestora în planul vieții private și al secretului corespondenței. Prin urmare, din coroborarea celor anterior reținute, instanța de contencios constituțional a apreciat că stabilirea cu exactitate a organelor abilitate să realizeze punerea în executare a metodelor speciale de supraveghere tehnică este un element esențial și a subliniat necesitatea ca aceste organe să fie circumscrise sferei organelor judiciare, în speță procurorul, organele de cercetare penală, lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, iar nu altor persoane/entități ale căror atribuții se exercită în domenii care nu tin de prevenirea și descoperirea infracțiunilor și de tragerea la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni. De altfel, Curtea observă că, în cauza în care a fost pronunțată Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, critica de neconstituționalitate a pornit tocmai de la faptul că punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse într-un dosar penal a fost realizată de către S.R.I., iar în argumentarea soluției de admitere Curtea face referire la un studiu de drept comparat din care reiese că în majoritatea statelor Uniunii Europene punerea în executare a măsurilor de supraveghere tehnică este realizată doar de organele judiciare, respectiv de către judecătorul de instrucție, organele de urmărire penală sau poliție (paragraful 36).

148. În acest context, Curtea observă că legiuitorul a reglementat, în cadrul Codului de procedură penală, categoria organelor de cercetare penală speciale, în condițiile în care precizarea/enumerarea acestora intră în sfera sa de competență. Astfel, în principiu, legiuitorul are libertatea de a reglementa categoria organelor de cercetare penală speciale, includerea sau excluderea anumitor elemente din această categorie. Cu toate acestea, Curtea constată că orice reglementare în domeniu trebuie

să fie realizată cu respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale incidente. Astfel, deși legiuitorul se bucură de o marjă de apreciere destul de întinsă, având în vedere că acesta se află într-o poziție care îi permite să aprecieze, în funcție de o serie de criterii, necesitatea unei anumite politici penale, această competență nu este absolută, în sensul excluderii exercitării controlului de constituționalitate asupra măsurilor adoptate. Totodată, Curtea apreciază că reglementarea aspectelor urmăririi penale este guvernată de principiul legalității. Cu alte cuvinte, calificarea unei persoane/entități ca organ de cercetare penală special ține de voința legiuitorului, dar această voință nu poate fi una absolută, ci ea trebuie să fie exprimată respectând cadrul constituțional incident.

149. Curtea observă că prin intermediul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 a fost reglementată posibilitatea ca organele S.R.I. să fie desemnate organe de cercetare penală speciale, conform art.55 alin.(5) și (6) din Codul de procedură penală, pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, conform prevederilor art.57 alin.(2) teza finală din Codul de procedură penală.

150. Potrivit art.1 din Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I., acesta este serviciul organizat de stat specializat în domeniul informațiilor privitoare la siguranța națională a României, parte componentă a sistemului național de apărare, activitatea sa fiind organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării. De asemenea, potrivit art.2 din același act normativ, S.R.I. organizează și execută activități pentru culegerea, verificarea și valorificarea informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României. Totodată, potrivit art.3 din legea sa de organizare și funcționare, S.R.I. asigură apărarea secretului de stat și prevenirea scurgerii de informații care, potrivit legii, nu pot fi divulgate. Din cele anterior menționate, rezultă că rolul principal al S.R.I. este acela de a culege, verifica și valorifica informațiile necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României, cu scopul realizării securității naționale, asigurării respectării drepturilor și libertăților cetățenilor și apărării statului de drept.

151. Așa fiind, Curtea observă că sfera atribuțiilor S.R.I. diferă de cea a organelor/instituțiilor care exercită atribuții în materia prevenirii și descoperirii infracțiunilor și a tragerii la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, iar acest aspect este pe deplin subliniat în jurisprudența instanței de contencios constituțional.

152. Astfel, prin Decizia nr.91 din 28 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.348 din 20 aprilie 2018, paragrafele 27 și 53-56, Curtea a reținut că, în ceea ce privește înregistrările realizate, se poate distinge între înregistrările realizate ca urmare a punerii în executare a unui mandat de supraveghere tehnică dispus potrivit Codului de procedură penală și înregistrările rezultate din activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, autorizate potrivit Legii nr.51/1991 privind securitatea națională a României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.190 din 18 martie 2014, în cadru extra procesual penal.

153. Potrivit art.2 alin.(1) din Legea nr.51/1991, realizarea securității naționale se înfăptuiește prin cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe ce pot aduce atingere valorilor prevăzute în art.1 din același act normativ. Astfel, complexul de activități derulat de organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale se circumscrie acestei sfere și are ca scop obținerea de informații care să asigure cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe la securitatea națională. Pe de altă parte, Curtea a observat că activitatea procesual penală este destinată constatării existenței sau inexistenței unei infracțiuni, identificării persoanei care a săvârșit-o, cunoașterii împrejurărilor care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal, necesare pentru justa soluționare a cauzei, având ca scop tragerea la răspundere penală a persoanei vinovate. Așa fiind, Curtea a constatat că scopul în care sunt utilizate activitățile întreprinse în domeniul

securității naționale este diferit de cel al activității procesual penale. Primele se axează pe cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe cu scopul realizării securității naționale, iar celelalte au ca scop tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni. Astfel, într-o interpretare sistematică și teleologică, rezultă că Legea nr.51/1991 și Codul de procedură penală au finalități diferite, care se reflectă și în scopul pentru care este dispusă autorizarea unor activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului/măsura supravegherii tehnice. Cu alte cuvinte, existența unei situații care constituie amenințare la adresa securității naționale nu presupune în mod automat și necesar pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni contra securității naționale, mijloacele de preîntâmpinare a amenințărilor la adresa securității naționale neputându-se rezuma la combaterea infracțiunilor.

154. Prin Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, Curtea a statuat că „este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art.30 din Codul de procedură penală, precum și de către lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, în condițiile art.55 alin.(5) din Codul de procedură penală”, iar **nu de alte organe cu atribuții în alte domenii, precum cel al securității naționale.** De altfel, însuși legiuitorul a operat această diferențiere atunci când a adoptat Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I. și a prevăzut expres, în articolul 13 al legii, că **organele acestuia nu pot efectua acte de cercetare penală**, text care nu a fost modificat timp de 25 de ani, până la modificarea supusă acum controlului de constituționalitate. Aceași lege prevede, în art.11, că **dacă ofițerii de informații descoperă, în activitatea lor de contracarare a amenințărilor la adresa securității naționale, indicii de pregătire sau de săvârșire a unor fapte penale, sunt obligați să sesizeze organele de urmărire penală.**

155. Mai mult, Curtea reține că Agenția pentru drepturi fundamentale a Uniunii Europene, în materialul „Supravegherea de către serviciile de informații: garanțiile drepturilor fundamentale și remedii în UE”, volumul II, p.28, a subliniat că un element-cheie este amploarea relației dintre serviciile de securitate și forțele de ordine. Într-adevăr, o separare organizațională între serviciile secrete și autoritățile de aplicare a legii este de obicei considerată o garanție împotriva concentrării de puteri într-un singur serviciu și riscului utilizării arbitrare a informațiilor obținute în secret.

156. Totodată, Curtea observă că, potrivit Recomandării 1402 (1999) adoptate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, la 26 aprilie 1999, pct.B.3., „Serviciile cu atribuții în materie de securitate internă nu ar trebui să fie autorizate să desfășoare activități de aplicare a legii, cum ar fi anchete penale, arestări sau detenție. Din cauza riscului ridicat de abuz în raport cu aceste competențe și pentru a evita dublarea activităților tradiționale ale poliției, aceste prerogative ar trebui să aparțină exclusiv altor organe de aplicare a legii”.

157. Așa fiind, Curtea constată că **S.R.I. are atribuții care, potrivit legislației în vigoare, se exercită în domenii care nu țin de prevenirea și descoperirea infracțiunilor și de tragerea la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.**

158. Având în vedere aceste aspecte, precum și cele reținute prin Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, precitată, Curtea constată că **atribuirea calității de organ de cercetare penală specială S.R.I. încalcă prevederile art.1 alin.(5), ale art.26 și ale art.28 din Constituție.**

159. Or, Curtea constată că singurele dispoziții care reglementează punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică sunt cele ale art.142 din Codul de procedură penală. Totodată, **punerea în executare a măsurilor de supraveghere tehnică se circumscrie activității de strângere a probelor necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată, aspect ce ține, potrivit art.3 alin.(4) din Codul de procedură penală, de exercitarea funcției de urmărire penală.**

Constatăm faptul că, prin introducerea art. 139¹ în Codul de procedură penală, s-a realizat fără o reglementare adecvată a garanțiilor procedurale în materie penală și fără a o însoți de un ansamblu de norme care să permită contestarea legalității acestora în condiții de

efectivitate. Prin simpla reglementare a posibilității conferirii calității de mijloc de probă acestor înregistrări, fără crearea cadrului adecvat care să confere posibilitatea contestării legalității acestora, legiuitorul a legiferat fără a respecta cerințele de claritate și previzibilitate.

De asemenea, reglementarea propusă nu a avut în vedere nici ipoteza în care este analizată legalitatea mandatului emis de către o instanță inferioară celei care a autorizat activitățile de culegere de informații.

Totodată, o astfel de soluție legislativă contravine prevederilor referitoare la dreptul la un proces echitabil din art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, raportat la normele constituționale referitoare la obligația statului român de a îndeplini întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte și la prevalența normelor mai favorabile în materia respectării drepturile fundamentale ale omului.

2) Textul art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură penală permite inclusiv interceptarea de către Serviciul Român de Informații a avocaților în cadrul exercitării activității lor profesionale

În acest sens, învederăm că în Avizul Comisiei de la Veneția - CDL-AD(2023)008 privitor la legislația Republicii Moldova (*Aviz pe marginea proiectului de lege privind serviciul de informații și securitate, precum și a proiectului de lege privind activitatea contrainformativă și informativă*), adoptat de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 134-a Sesiune Plenară (Veneția, 10-11 martie 2023)¹ se recomandă, pentru respectarea drepturilor și garanțiilor fundamentale, includerea de excepții specifice de la punerea în aplicare a măsurilor de informații pentru avocați.

Având în vedere rolul fundamental pe care avocatul îl are într-o societate democratică, respectiv cel al asigurării dreptului la apărare, trebuie acordată o protecție sporită avocatului în exercitarea activității sale profesionale.

Avocatul se află în imposibilitatea de a-și îndeplini rolul fundamental pe care îl are într-o societate democratică, atunci când nu îi poate asigura clientului confidențialitatea comunicării dintre avocat și clienții săi. În această situație, este în joc încrederea care ar trebui să guverneze relația dintre avocat și client, încredere care este esențială în îndeplinirea aceluși rol. Prin acest mecanism este protejat în mod indirect dreptul la un proces echitabil, care include și dreptul persoanei de a nu se autoincrimina.

Astfel, în absența unor date din partea organelor de urmărire penală cu privire la săvârșirea ori pregătirea săvârșirii de infracțiuni de către avocat, nu este

---

¹ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2023\)008](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2023)008)

permis ca raportul dintre avocat și client să facă obiectul supravegherii tehnice și, cu atât mai mult, nu poate face obiectul unei supravegheri tehnice efectuată de către Serviciul Român de Informații, în lipsa unor date privind săvârșirea ori pregătirea săvârșirii de infracțiuni securitatea națională de către avocat.

Din aceste motive, textul art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură Penală încalcă prevederile **Directivei 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate, încalcând astfel prevederile art. 148 alin. (4) din Constituția României.**

Totodată, raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, acest text încalcă **sub acest aspect și dreptul la viața privată și secretul corespondenței avocatului, garantate de art. 26 și art. 28 din Constituția României și de art. 8 CEDO și, implicit, art. 20 din Constituția României, deoarece nu oferă suficiente garanții procedurale pentru a asigura respectarea dreptului la viața privată și secretului profesional al avocatului.**

3) Textul art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură penală permite inclusiv interceptarea convorbirilor și discuțiilor dintre client și avocat, fiind astfel încălcat principiul confidențialității client - avocat și, mai mult decât atât, ca urmare a faptului că înregistrările devin probe în procesul penal, încalcă și dreptul de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina, garantat de art. 6 CEDO, deoarece indiferent de atitudinea pe care o adoptă acuzatul în procesul penal și invocarea de către acesta a dreptului la tăcere, discuțiile și conversațiile pe care le-a avut cu avocatul și înregistrate de către SRI pot să devină probe clasificate în dosarul penal la care nu are acces și pe care nu le poate contesta.

Drept urmare, art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură Penală astfel cum a fost introdus prin art. I pct. 17 din Legea criticată **încalcă dispozițiile constituționale** prevăzute de art. 24 privind dreptul la apărare, art. 21 alin 3 privind dreptul la un proces echitabil și art. 20 raportat la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Totodată, acest articol **încalcă prevederile art. 148 alin. (4) din Constituția României, deoarece încalcă Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate și, în special, a dispozițiilor art. 4 din această Directivă privind confidențialitatea potrivit căruia:**

” Statele membre respectă confidențialitatea comunicării dintre persoanele suspectate sau acuzate și avocatul lor în exercitarea dreptului de a avea acces la un avocat prevăzut în prezenta directivă. O astfel de comunicare include întrevederi, corespondență, conversații telefonice și alte forme de comunicare permise în temeiul dreptului intern.”

Având în vedere că, așa cum a statuat CCR prin Decizia nr. 26/2019, **rolul principal al S.R.I. este acela de a culege, verifica și valorifica informațiile necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României, cu scopul realizării securității naționale, asigurării respectării drepturilor și libertăților cetățenilor și apărării statului de drept**, iar sfera atribuțiilor S.R.I. **diferă de cea a organelor/instituțiilor care exercită atribuții în materia prevenirii și descoperirii infracțiunilor și a tragerii la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni**, iar acest aspect este pe deplin subliniat în jurisprudența instanței de contencios constituțional, dispozițiile art. 139¹ alin (1) care prevăd că înregistrările SRI din activitatea de culegere de informații devin mijloace de probă clasificate (față de dispozițiile Legii nr. 51/1991), permit ca **discuțiile dintre client și avocat să devină mijloace de probă împotriva clientului acuzat într-o procedură penală**, cu atât mai mult cu cât art. 139¹ alin. (1) face referire la **”date și informații privitoare la săvârșirea unei infracțiuni”**, ceea ce extinde competența SRI dincolo de competența care îi revine potrivit art. 119 din Constituția României, în condițiile în care textul art. 139¹ alin. (1) se referă la orice infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare și nu numai la infracțiuni contra securității naționale.

Sub acest aspect, art. 139¹ alin. (1) încalcă prevederile art. 119 raportat la art. 132 din Constituția României, precum și principiul legalității reglementat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

4) Textul art. 139¹ alin. (2) Cod Procedură Penală prevede că legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice activităților specifice culegerii de informații, precum și mandatul emis în baza acesteia ”se verifică în procedura de cameră preliminară de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.”

Or, potrivit art. 15 alin. (6) din Legea nr. 51/1991, judecătorii anume desemnați de la **Înalta Curte de Casație și Justiție** sunt **competenți să emită încheierea și mandatul în baza cărora se fac înregistrările la care fac referire prevederile art. 139¹ Cod Procedură Penală.**

Se poate constata astfel că art. 139¹ alin. (2) Cod procedură penală reglementează că **legalitatea încheierilor și mandatelor emise de către judecătorii ICCJ va fi supusă judecătorilor de la instanțele inferioare**, având în vedere și faptul că

art. 139¹ alin. (1) se referă la toate infracțiunile prevăzute de art. 139 alin. (2) Cod procedură penală, adică orice infracțiune pentru care prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare, multe dintre aceste infracțiuni atrăgând competența instanțelor inferioare ICCJ.

Sub acest aspect, art. 139¹ alin. (2) Cod procedură Penală încalcă principiul legalității garantat de art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece încalcă competențele și rangul instanțelor de judecată prevăzute în legi, art. 126 alin. (4) din Constituția României potrivit căreia "Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică", precum și art. 126 alin (1) și (3) potrivit căreia ICCJ asigură aplicarea unitară a legii.

2.2.2. Neconstitutionalitatea art. I pct. 38, 43, 44, 45 și 48 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative

2.2.2.1. Art. I pct. 38 și 43

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate art. I pct. 38 are următorul conținut "La art. 345 se introduc două noi alineate art. (1¹) și art. (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate, judecătorul de cameră preliminară solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu-si desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

(1²) După consultarea autorității competente, judecătorul de cameră preliminară, prin încheiere, poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză."

În Expunerea de motive a Proiectului de lege, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate pct. 24 lit. a) se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR prin Decizia nr. 21/2018, par. 32 și că s-a propus introducerea a două noi alineate la art. 345 "pentru a reglementa modalitatea în care judecătorul de cameră preliminară trebuie să procedeze atunci când actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate. Intervenția este necesară față de considerentele de la par. 32 al Deciziei nr. 21/2018, unde Curtea arată că „nu instanța de fond așa cum arată locul reglementării, (...) este aceea care trebuie să solicite, din oficiu, de urgență, după caz, declasificarea totală, declasificarea parțială sau trecerea într-un alt grad de clasificare și permiterea accesului la acestea de către apărătorul inculpatului.

Problema informațiilor clasificate, esențiale pentru soluționarea cauzei, respectiv verificarea legalității administrării unor astfel de probe, trebuie să fi fost deja soluționată în camera preliminară, deci

înainte de a se trece la faza procesuală a judecății în fond, întrucât, în această din urmă fază a procesului penal, nu au cum să mai existe probe constând în informații clasificate inaccesibile părților, fără a se încălca dispozițiile art. 324-347 din Codul de procedură penală și jurisprudența Curții Constituționale în materia procedurii camerei preliminară.

Ținând deci seama de aceste considerente, la alin. (12¹) se reglementează faptul că judecătorul de cameră preliminară, după caz:

- (i) solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare,
- (ii) acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege, și
- (iii) ia, dacă este cazul, măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

De asemenea, conform alin. (12), după consultarea autorității competente judecătorul de cameră preliminară poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate - dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important, iar în acest caz informațiile clasificate nu vor putea fi folosite ca probe în procesul penal."

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate art. I pct. 43 are următorul conținut "La art. 374 după alin. (10) se introduc două noi alineate, alin. (11) și (12) cu următorul cuprins:

„(11) Dacă urmează a fi administrate probe ce constituie informații clasificate, instanța solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu-și desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, instanța ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

(12) După consultarea autorității competente, instanța, prin încheiere, poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză."

În Expunerea de motive a proiectului de lege, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate pct. 24 lit. b) se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR prin Decizia nr. 21/2018, introducerea celor două alineate la art. 374 "conținând o reglementare identică celei propuse pentru art. 345 alin. (1¹) și (1²), ce va deveni incidentă atunci când în cursul cercetării judecătorești urmează a fi administrate probe ce constituie informații clasificate".

Având în vedere:

- dispozițiile Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională a României și, în special, art. 10 alin. (1) și (2) potrivit cărora "activitatea de informații pentru realizarea securității naționale are caracter secret de stat. Informațiile din acest domeniu nu pot fi comunicate decât în condițiile prezentei legi";

- prevederile art. 139¹ alin (1) Cod Procedură Penală, astfel cum au fost ele introduse prin Legea criticată, potrivit cărora înregistrările rezultate din activitățile

specifice culegerii de informații pot fi folosite ca mijloace de probă în procesul penal,

se poate observa că, toate înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații sunt mijloace de probă clasificate.

Totodată, având în vedere că potrivit art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură Penală devin mijloace de probă în procesul penal înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații din cuprinsul cărora rezultă date sau informații privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) Cod Procedură Penală, respectiv infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare, se poate observa că mare parte din procesele penale vor conține probe clasificate.

În aceste condiții, introducerea alin. (1¹) și (1²) la art. 345 Cod procedură Penală (privind procedura de cameră preliminară) și introducerea alin. (11) și (12) la art. 374 Cod Procedură Penală (privind aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri) va avea ca efect aplicarea acestora în mare parte din procesele penale.

a) Față de **dispozițiile art. 345 alin. (1¹) și art. 374 alin. (11) Cod procedură Penală**, se poate constata că, în cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate:

- i) judecătorul de cameră preliminară **solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare**
- ii) judecătorul de cameră preliminară **acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege;**
- iii) judecătorul de cameră preliminară, **desemnează un avocat din oficiu care deține autorizația de acces prevăzută de lege, dacă apărătorul ales inițial nu deține o astfel de autorizație, iar părțile nu își desemnează un apărător care deține o astfel de autorizație.**

Toate acestea încalcă cele statuate de către Curtea Constituțională a României prin Decizia nr. 21/2018 (care este indicată în expunerea de motive a proiectului de lege ca fiind cauza care ar fi determinat introducerea acestui text) și, implicit, încalcă dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și dreptul la un proces echitabil prevăzut de art.21 alin.(3), dreptul la apărare prevăzut de art. 24 din Constituție, principiului unicității, imparțialității și al egalității justiției pentru toți, prevăzut de art.16 alin.(1) și alin.(2) și de art.124 alin.(2) din Constituție, dar și art. 11 și art. 20 din Constituție, privitoare la tratatele internaționale la care România este parte.

Astfel, prin **Decizia CCR nr. 21/2018** a fost admise excepțiile de neconstituționalitate și s-a constatat că:

- sintagma „*instanța solicită*” cu raportare la sintagma „*permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului*” din cuprinsul dispozițiilor art.352 alin.(11) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

- sintagma „*autoritatea emitentă*” din cuprinsul dispozițiilor art.352 alin.(12) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

Prin considerentele Deciziei nr. 21/2018, în urma analizei jurisprudenței CCR a statuat următoarele:

26. Prin urmare, Curtea reține că *informațiile clasificate dobândesc calitatea de probe în dosar, urmând a fi supuse regimului juridic al probelor instituit de Codul de procedură penală.*

27. O primă consecință juridică a acestei constatări este *incidența dispozițiilor referitoare la controlul legalității probelor.* Potrivit prevederilor art.342 din Codul de procedură penală, competența judecătorului de cameră preliminară constă în verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și legalității sesizării instanței, în *verificarea legalității administrării probelor* și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Totodată, judecătorul de cameră preliminară își va exercita atribuțiile după trimiterea în judecată a inculpatului, rechizitoriul constituind actul de sesizare a instanței de judecată, deci „*notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale*” și, implicit, o acuzație în materie penală.

28. Principiile pe care se fundamentează faza procesuală a camerei preliminare au fost stabilite de Curtea Constituțională, prin Decizia nr.641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.887 din 5 decembrie 2014. Pornind de la premisa că instanța europeană a drepturilor omului consideră procedurile penale ca pe un întreg, Curtea a constatat că anumite condiții impuse de art.6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „precum termenul rezonabil sau dreptul la apărare, pot fi, de asemenea, relevante la acest stadiu al procedurii, în măsura în care echitatea procesului poate fi grav încălcată prin nerespectarea inițială a acestor condiții impuse (Hotărârea din 24 noiembrie 1993 pronunțată în Cauza *Imbrioscia împotriva Elveției*, paragraful 36). Astfel, modul în care se aplică aceste garanții în cursul anchetei preliminare depinde de caracteristicile procedurii și de circumstanțele cauzei (Hotărârea din 8 februarie 1996 pronunțată în Cauza *John Murray împotriva Regatului Unit*, paragraful 62)”. Mai mult, Curtea a constatat că, „în Hotărârea din 7 ianuarie 2003, pronunțată în Cauza *Korellis împotriva Ciprului*, instanța europeană a considerat prima cerere a reclamantului ca fiind admisibilă deoarece, potrivit celor susținute de către acesta, *există posibilitatea ca rezultatul procedurii referitoare la admisibilitatea probei să fie decisiv pentru stabilirea temeiniciei unei acuzații în materie penală în sensul art.6 paragraful 1 din Convenție.* Totodată, Curtea reține că, în altă cauză, instanța europeană a decis că, *deși judecătorul de instrucție nu trebuie să se pronunțe cu privire la temeinicia unei „acuzații în materie penală”, actele pe care le îndeplinește au o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis.* Prin urmare, *art.6 paragraful 1 poate fi considerat aplicabil procedurii de urmărire penală desfășurate de un judecător de instrucție, chiar dacă e posibil ca anumite garanții procedurale prevăzute de art.6 paragraful 1 să nu se aplice (Hotărârea din 6 ianuarie 2010 pronunțată în Cauza *Vera Fernández-Huidobro împotriva Spaniei*, paragrafele 108—114)”. În acest sens, prin Decizia nr.599 din 21 octombrie 2014, plecând de la incidența prevederilor art.21 alin.(3) din Legea fundamentală asupra tuturor litigiilor și având în vedere și dispozițiile art.20 din Constituție și cele ale art.53 din Convenție, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 6 din Convenție trebuie respectate de legiuitor și atunci când reglementează în domeniul procedurilor penale care nu țin de rezolvarea cauzei pe fond, inclusiv în ceea ce privește procedura desfășurată în camera preliminară.*

29. Așa fiind, Curtea a reținut, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, că egalitatea armelor este o trăsătură inerentă a unui proces echitabil, care presupune ca fiecărei părți să i se acorde posibilitatea rezonabilă de a prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă vizavi de adversarul său (Hotărârea din 16 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Klimentyev împotriva Rusiei*, paragraful 95). Un aspect fundamental al dreptului la un proces echitabil este acela că, în materie penală, inclusiv elementele ce țin de procedură ar trebui să se desfășoare într-o manieră contradictorie, trebuind să existe egalitate de arme între acuzare și apărare. Dreptul la un proces în contradictoriu înseamnă, într-un caz penal, că atât procurorului, cât și inculpatului trebuie să li se ofere posibilitatea de a avea cunoștință și de a putea aduce observații referitoare la toate probele prezentate sau la observațiile depuse de către cealaltă parte în vederea influențării deciziei instanței (Hotărârea din 16 februarie 2000, pronunțată în Cauza *Rowe și Davis împotriva Regatului Unit*, paragraful 60). Legislația națională poate îndeplini această exigență în diverse maniere, dar metoda adoptată de către aceasta trebuie să garanteze ca partea adversă să fie la curent cu depunerea observațiilor și să aibă posibilitatea veritabilă de a le comenta (Hotărârea din 28 august 1991 pronunțată în Cauza *Brandstetter împotriva Austriei*).

30. Prin urmare, Curtea, prin Decizia nr.641 din 11 noiembrie 2014, a apreciat că „probele reprezintă elementul central al oricărui proces penal, iar organul de urmărire penală strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. [...] Potrivit art.346 alin.(5) din Codul de procedură penală, probele care au fost excluse de judecător în această fază nu pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei”. Totodată, Curtea a observat că „legalitatea administrării probelor este strâns și exclusiv legată de asigurarea caracterului echitabil al procesului penal”. Așadar, prin soluțiile care pot fi dispuse sunt prevăzute criteriile în baza cărora se stabilește dacă procedura în cursul urmăririi penale a avut caracter echitabil pentru a se putea proceda la judecata pe fond, împrejurare ce a determinat Curtea să constate că „procedura desfășurată în camera preliminară este deosebit de importantă, având o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis”.

31. Având în vedere aceste considerente, respectiv că probele reprezintă elementul central al oricărui proces penal, iar informațiile clasificate, apreciate „esențiale pentru soluționarea cauzei”, au valoare probatorie în procesul penal, *pe de o parte*, și că principiul contradictorialității este un element al principiului egalității armelor și al dreptului la un proces echitabil, iar legalitatea administrării probelor are o influență directă asupra desfășurării și echității procesului penal, *pe de altă parte*, singura concluzie care se desprinde este că inculpatul trebuie să aibă acces la informațiile clasificate în vederea combaterii sau a susținerii, în mod contradictoriu cu acuzatorul, a legalității administrării acestor probe.

32. Consecința acestei constatări este că, *până cel târziu la finalizarea procedurii de cameră preliminară, probele care constau în informații clasificate și pe care se întemeiază actul de sesizare a instanței de judecată trebuie să fie accesibile inculpatului în vederea asigurării posibilității contestării legalității acestora, în acord cu obiectul procedurii în camera preliminară, prevăzut de art.342 din Codul de procedură penală. Numai într-o atare situație acestea pot fundamenta o soluție de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei*, adoptată ca urmare a parcurgerii unui proces penal echitabil. Așa fiind, nu instanța de fond — așa cum arată locul reglementării, dispozițiile art.352 fac parte din titlul III — Judecata din Codul de procedură penală — este aceea care trebuie să solicite, din oficiu, de urgență, după caz, declasificarea totală, declasificarea parțială sau trecerea într-un alt grad de clasificare și permiterea accesului la acestea de către apărătorul inculpatului. Problema informațiilor clasificate, esențiale pentru soluționarea cauzei, respectiv verificarea legalității administrării unor astfel de probe, trebuie să fi fost deja soluționată în camera preliminară, deci înainte de a se trece la faza procesuală a judecății în fond, întrucât, în această din urmă fază a procesului penal, nu au cum să mai existe probe constând în informații clasificate inaccesibile părților, fără a se încălca dispozițiile art.324—347 din Codul de procedură penală și jurisprudența Curții Constituționale în materia procedurii camerei preliminare.”

"61. Cu privire la cel de-al doilea aspect criticat, respectiv faptul că protecția informațiilor clasificate nu poate avea caracter prioritar față de dreptul la informare al acuzatului, Curtea, pornind de la constatarea că informațiile clasificate au valoare probatorie în procesul penal (a se vedea paragrafele 25—32 din prezenta decizie), urmează să analizeze în ce măsură dispozițiile legale criticate satisfac exigențele dreptului la un proces echitabil. Astfel, ținând seama de considerentele reținute în deciziile menționate mai sus, potrivit cărora dispozițiile legale în vigoare la efectuarea controlului (anul 2008) nu au ca efect blocarea efectivă și absolută a accesului la informațiile clasificate, ci doar îl condiționează de îndeplinirea anumitor pași procedurali, respectiv de obținerea unei autorizații scrise, eliberate, potrivit legii, de conducătorul persoanei juridice care deține astfel de informații, după notificarea prealabilă la Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat, și fără a se abate de la jurisprudența menționată, Curtea observă că legea procesual penală în vigoare, supusă prezentului control de constituționalitate, introduce o nouă condiție în ceea ce privește accesul la acest tip de informații: obținerea permisiunii autorității emitente. Astfel, Curtea constată că normele criticate plasează inculpatul (prin intermediul avocatului său) într-o poziție mai dificilă decât cea pe care o reglementa legea anterioară, în sensul că, pe lângă menținerea cerinței autorizației de acces în ceea ce îl privește (așa cum s-a menționat în prealabil, legiuitorul a eliminat această condiție doar referitor la judecători, procurori și magistrați-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar nu și cu privire la avocați), potrivit noilor norme procedurale, apărătorul inculpatului are nevoie de acordul autorității emitente a informațiilor clasificate privind accesul la aceste informații. Cu alte cuvinte, Curtea constată că, ulterior evaluării realizate de judecător cu privire la caracterul „esențial pentru soluționarea cauzei” al informațiilor clasificate și la necesitatea asigurării accesului la acestea, în virtutea dreptului de informare, corolar al dreptului la un proces echitabil, o autoritate publică administrativă, în temeiul art.352 alin.(11) și alin.(12) din Codul de procedură penală poate refuza accesul apărătorului inculpatului la cele clasificate. Refuzul autorității emitente de a permite accesul la documentele/informațiile clasificate nu este lipsit de efecte juridice. Dimpotrivă, întrucât acestea rămân inaccesibile inculpatului, în mod firesc, ele „nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei”.

62. Or, o atare soluție legislativă, care condiționează folosirea informațiilor clasificate, calificate de judecător ca fiind esențiale pentru soluționarea procesului penal și cu privire la care apreciază incidența dreptului de informare a inculpatului, deci pe care judecătorul le califică drept probe în dosarul cauzei, de permisiunea autorității publice administrative emitente de a le accesa, este susceptibilă de a împiedica organele judiciare să-și îndeplinească obligația prevăzută de art. 5 alin.(1) din Codul de procedură penală, aceea de „a asigura, pe bază de probe, aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana suspectului sau inculpatului”. Mai mult, prevederile art.352 alin. (11) și alin.(12) din Codul de procedură penală lipsesc de efecte juridice și dispozițiile art.1 alin.(2) din cod, potrivit cărora „Normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.”

63. Soluția legislativă criticată rupe justul echilibru între interesele generale și cele particulare, prin aceea că atribuie decizia de refuz al accesării informațiilor clasificate cu valoare probatorie în procesul penal unei autorități administrative, ceea ce echivalează cu un impediment în calea dreptului de informare al inculpatului, cu consecințe directe asupra dreptului său la un proces echitabil, impediment care nu este supus niciunei forme de control judiciar. Într-o atare ipoteză, accesul la informațiile clasificate nu este condiționat doar de parcurgerea unor pași procedurali în vederea obținerii unei autorizații prevăzute de lege, ci, după parcurgerea procedurii legale și obținerea autorizațiilor necesare, apărătorul inculpatului poate fi pus în situația unui refuz al

autorității emitente, care are ca efect blocarea efectivă și absolută a accesului la informațiile clasificate. Consecințele juridice sunt cu atât mai grave cu cât sollicitarea de acces la aceste informații nu aparține inculpatului/apărătorului inculpatului, ci chiar judecătorului cauzei, care, în prealabil, a constatat caracterul esențial pentru soluționarea procesului penal a acestor informații, atribuindu-le valoare probatorie. Or, în măsura în care, în procesul penal, se utilizează probe care nu pot fi cunoscute de inculpat și avocatul său, chiar dacă, în final, acestea nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, dar care au fost reținute în actul de sesizare al instanței, fundamentând acuzația penală, este evident că nu se mai poate discuta despre o egalitate a armelor și, implicit, despre un proces echitabil.

70. Având în vedere necesitatea aflării adevărului în procesul penal și cerința explicită a Codului de procedură penală ca o persoană să fie condamnată în baza unui probatoriu care să-i demonstreze vinovăția dincolo de orice îndoială rezonabilă, Curtea reține că orice informație care poate fi utilă aflării adevărului trebuie să fie folosită în procesul penal. Astfel, în cazul în care informațiile clasificate sunt indispensabile aflării adevărului, accesul la acestea trebuie să fie dispus de judecătorul cauzei atât acuzării, cât și apărării, altfel nu se poate discuta despre o egalitate a armelor și de respectarea dreptului la un proces echitabil. Pe de altă parte, accesul la informațiile clasificate poate fi și refuzat de judecător, care, deși constată rolul esențial al acestora în soluționarea cauzei deduse judecătii, apreciază că accesul poate conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei alte persoane sau că refuzul este strict necesar pentru apărarea unui interes public important sau poate afecta grav securitatea națională. Prin urmare, numai un judecător poate aprecia cu privire la interesele care intră în conflict — cel public, general, al statului, referitor la protejarea informațiilor de interes pentru securitatea națională sau pentru apărarea unui interes public major, respectiv cel individual, al părților unei cauze penale concrete, astfel încât, prin soluția pe care o pronunță, să asigure un just echilibru între cele două.

71. În concluzie, Curtea apreciază că protecția informațiilor clasificate nu poate avea caracter prioritar față de dreptul la informare al acuzatului și față de garanțiile dreptului la un proces echitabil ale tuturor părților din procesul penal, decât în condiții expres și limitativ prevăzute de lege. Restrângerea dreptului la informație poate avea loc doar atunci când are la bază un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională, decizia de refuz a accesului la informațiile clasificate aparținând întotdeauna unui judecător."

Se poate constata astfel că cu toate că prin Decizia nr. 21/2018 CCR a statuat că:

- **restrângerea dreptului de acces la informațiile clasificate în alte condiții decât cele expres și limitativ prevăzute de lege (respectiv de art. 53 din Constituția României) încalcă dreptul la informare al acuzatului și dreptul la un proces echitabil, dacă restrângerea nu are un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională. Cu toate acestea, art. 345 alin. (1¹) și art 374 alin (11) Cod procedură penală, astfel cum au fost introduse prin Legea atacată, interzic dreptul de acces al părților la informațiile clasificate din dosar, indiferent de conținutul acestora și indiferent dacă această restrângere a drepturilor nu are un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională, încalcând astfel și dispozițiile art. 21 alin. (3) și art. 31 raportat la art. 53 din Constituția României;**

- că pentru a fi respectat principiul egalității armelor și dreptul la un proces echitabil, judecătorul de cameră preliminară trebuie să permită accesul la informațiile clasificate și apărării (apărătorilor părților) și acuzării.

Accesul la informațiile clasificate poate fi refuzat de către judecătorul de cameră preliminară, dacă apreciază că acest acces poate conduce *"la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei alte persoane sau că refuzul este strict necesar pentru apărarea unui interes public important sau poate afecta grav securitatea națională"*.

Cu toate acestea, art. 345 alin. (1¹) și art. 374 alin (11) Cod procedură penală, astfel cum au fost introduse prin Legea atacată, prevede că simplicul lipsă a deținerii unei autorizații de acces prevăzută de lege determină interzicerea accesului apărătorului, fiind necesar ca el să fie înlocuit, ceea ce este în contradicție cu dispozițiile art. 53 din Constituția României, privind restrângerea exercitiului unor drepturi fundamentale, deoarece nu îndeplinește condițiile cumulative prevăzute de alin. (1) și (2) al acestui articol, astfel încât dreptul la apărare să poată fi restrâns.

În plus, se poate observa că textul acestor alineate prevede impunerea de către judecătorul de cameră preliminară a unui avocat din oficiu părții sau persoanei vătămate, în cazul în care apărătorul inițial nu deține autorizație de acces la informații clasificate prevăzută de lege și nu își angajează un apărător care să dețină o astfel de autorizație. Drept urmare, se încalcă dreptul la un apărător ales de acuzat, garantat de art. 6 parag. 3 lit c) din Convenția Europeană a Drepturilor omului și de art. 24 din Constituția României.

Mai mult, se poate observa chiar o contradicție între prevederile alin. (1¹) și alin. (1²) ale art. 345, respectiv alin. (11) și (12) ale art. 374.

Astfel:

- cu toate că la primul alineat se prevede că accesul la informațiile clasificate al apărătorilor și părților este condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege, iar în cazul în care nu dețin o astfel de autorizație, părțile ori își desemnează un alt apărător care deține o astfel de autorizație ori instanța va desemna un apărător din oficiu care deține o astfel de autorizație;

- la alineatul al doilea se prevede că refuzul accesului la informațiile clasificate poate fi motivat numai dacă "acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important", adică tocmai cazurile de refuz indicate în considerentele Deciziei CCR nr. 21/2018.

Se poate observa astfel că primul alineat permite interzicerea accesului la informațiile clasificate motivat numai de nedeținerea autorizației de acces prevăzută de lege (care nu îndeplinește condițiile prevăzute de art 53 din Constituție pentru restrângerea drepturilor) , pe când cel de al doilea alineat

permite interzicerea accesului la informațiile clasificate numai pentru cazuri expres și limitativ indicate care permit restrângerea drepturilor fundamentale, proporționale și necesare într-o societate democratică și care respectă condițiile prevăzute de art. 53 din Constituția României referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

b) Alin. (1²) al art 345 și alin. (12) al art. 374 prevăd că în cazul în care se refuză motivat accesul la informațiile clasificate, acestea nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză, fără a se prevedea eliminarea lor din dosarul cauzei.

Or, menținerea acestor informații clasificate în dosarul cauzei este de natură a influența percepția judecătorilor, investiți cu soluționarea acelor cauze, asupra vinovăției/nevinovăției inculpaților și de a-i determina să caute să elaboreze raționamente judiciare într-un sens sau altul, chiar în lipsa posibilității invocării, în mod concret, a respectivelor probe în motivarea soluțiilor, aspect de natură a încălca dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție a persoanelor judecate, ceea ce încalcă dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție a persoanelor judecate, prevăzute de art.21 alin.(3) și art.23 alin.(11) din Constituția României.

În acest sens, învederăm că parag. 19-24 și 26-27 din Decizia CCR nr. 22/2018 se aplică *mutatis mutandis* și în privința dispozițiilor art. 345 alin. (1²) și art. 374 alin. 2 Cod Procedură Penală introduse prin Legea criticată:

"19. Totodată, prin Decizia nr.47 din 16 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.323 din 27 aprilie 2016, paragraful 12, Curtea a definit convingerea magistratului ca fiind acea stare a unei persoane răspunzătoare de aplicarea legii, bazată pe buna-credință, care este împăcată cu propria conștiință morală care a îndrumat-o în aflarea adevărului prin utilizarea tuturor mijloacelor legale, respectiv a probelor. S-a constatat, cu această ocazie, că, la baza hotărârilor pe care un judecător le pronunță, stă o convingere ce are drept fundament o conștiință juridică formată numai după epuizarea duelului judiciar. De aceea, în măsura în care judecătorul nu poate ajunge la o concluzie fermă, legiuitorul a consacrat institutia reluării cercetării judecătorești sau a dezbaterilor, prevăzută de art.395 din Codul de procedură penală. Pentru a ajunge însă la o anumită convingere, judecătorul va face o analiză logică, științifică și riguroasă a faptelor relevante, cu respectarea principiilor legale referitoare la loialitatea administrării probelor și a aprecierii lor ca un tot unitar.

20. Analizând considerentele deciziilor mai sus invocate, Curtea reține că procesul dovedirii acuzației în materie penală, dincolo de orice îndoială rezonabilă, este unul complex, ce presupune realizarea de către instanțele de judecată a unei atente și detaliate analize a probelor administrate în dosarul cauzei, precum și excluderea dintre acestea a probelor obținute în mod nelegal, proces care trebuie finalizat prin pronunțarea unei soluții, bazate pe un raționament juridic ce trebuie să facă abstracție de informațiile furnizate de probele declarate nule.

21. Acest proces este, prin urmare, unul cognitiv, specific psihologiei judiciare, ce presupune formarea unei convingeri intime a judecătorului, referitoare la vinovăția inculpatului. Așa fiind, procesul cognitiv analizat se desfășoară după reguli psihologice proprii, ce presupun, în mod intrinsec, printre

alte, o apreciere proprie, subiectivă a judecătorului cu privire la informațiile analizate, existente în cuprinsul dosarului. Pentru acest motiv, eliminarea juridică, dintr-un dosar penal, a probelor declarate nule nu implică și excluderea lor, într-o manieră automată, din sfera realității, așa cum aceasta este percepută de către magistratul investit cu soluționarea cauzei. Altfel spus, excluderea probelor obținute în mod nelegal din procesul penal, ca o consecință juridică a nulității mijloacelor de probă/procedeele probatorii, presupune o simplă eliminare a posibilității dezvoltării unor raționamente juridice pe baza acestora, în scopul soluționării cauzei, fără a putea determina și pierderea din memoria magistratului a informațiilor cunoscute în baza acestor mijloace de probă.

22. Acest mecanism juridico-cognitiv este cel avut în vedere de legiuitor cu prilejul reglementării instituției nulității probelor, constituind o variantă ideală de aplicare a dispozițiilor art.103 coroborate cu cele ale art.102 din Codul de procedură penală. Eficacitatea acestuia este însă afectată de menținerea în dosarul cauzei a mijloacelor de probă, corespunzătoare probelor declarate nule, mijloace de probă ce constituie, de fapt, o formă de exprimare, pe un suport material, a respectivelor probe, conform celor reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr.383 din 27 mai 2015. Așa fiind, accesul permanent al judecătorului investit cu soluționarea cauzei penale la mijloacele materiale de probă declarate nule nu poate avea ca efect decât o readucere în atenția judecătorului, respectiv o reîmprospătare a memoriei acestuia cu informații care pot fi de natură a-i spori convingerile referitoare la vinovăția/nevinovăția inculpatului, dar pe care nu le poate folosi, în mod legal, în soluționarea cauzei. Astfel, fiecare nouă potențială examinare a unor probe declarate nule, de către instanța de judecată, determină un proces psihologic caracterizat prin contradicția informațiilor cunoscute de judecător cu cele pe care el este obligat să le aibă în vedere la soluționarea raportului juridic penal de conflict ce face obiectul cauzei. În aceste condiții, în situația în care probele obținute în mod nelegal sunt de natură a demonstra vinovăția făptuitorului, observarea lor repetată de către instanța de judecată sporește și chiar materializează riscul înlocuirii acestora, în cadrul raționamentului judiciar, cu simpla convingere formată, prin mecanisme pur cognitive, tocmai pe baza respectivelor probe, operațiune logică nepermisă judecătorului, având în vedere prevederile art.102 și art.103 din Codul de procedură penală. Mai mult, o atare ipoteză este de natură a face imposibilă aplicarea principiului in dubio pro reo, reglementat la art.4 alin.(2) din Codul de procedură penală, conform căruia orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului/inculpatului, principiu ce constituie, de fapt, o altă garanție juridică a prezumției de nevinovăție și, prin aceasta, a dreptului la un proces echitabil.

23. Prin urmare, cu toate că excluderea juridică a probelor obținute în mod nelegal din procesul penal apare ca fiind o garanție suficientă a drepturilor fundamentale anterior menționate, această garanție este una pur teoretică, în lipsa îndepărtării efective a mijloacelor de probă obținute în mod nelegal din dosarul cauzei. Mai mult, menținerea acestora în dosar, pe parcursul soluționării eventualelor căi ordinare și extraordinare de atac, ce pot fi invocate, nu poate produce decât același efect cognitiv contradictoriu, de natură a afecta procesul formării convingerii dincolo de orice îndoială rezonabilă a completului de judecată investit cu soluționarea cauzei, referitoare la vinovăția sau nevinovăția inculpatului.

24. În aceste condiții, Curtea conchide că excluderea juridică a probelor obținute în mod nelegal în procesul penal, în lipsa înlăturării lor fizice din dosarele penale constituite la nivelul instanțelor, este insuficientă pentru o garantare efectivă a prezumției de nevinovăție a inculpatului și a dreptului la un proces echitabil al acestuia.

26. Analizând argumentele mai sus invocate, Curtea constată că menținerea mijloacelor de probă în dosarele cauzelor penale, după excluderea probelor corespunzătoare acestora, ca urmare a constatării nulității lor, este de natură a influența percepția judecătorilor, investiti cu soluționarea acelor cauze, asupra vinovăției/nevinovăției inculpaților și de a-i determina să caute să elaboreze raționamente judiciare într-un sens sau altul, chiar în lipsa posibilității invocării, în mod concret, a

respectivelor probe în motivarea soluțiilor, aspect de natură a încălca dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție a persoanelor judecate.

27. Spre deosebire de soluția juridică anterior menționată, eliminarea fizică a mijloacelor de probă din dosarele penale, cu ocazia excluderii probelor aferente, prin declararea lor ca fiind nule, conform prevederilor art.102 alin.(3) din Codul de procedură penală, excludere ce presupune atribuirea unei duble dimensiuni sensului noțiunii de „excluderea probei” — respectiv dimensiunea juridică și cea a eliminării fizice, — este de natură a garanta, de o manieră efectivă, drepturile fundamentale mai sus invocate, asigurând, totodată, textului criticat un nivel sporit de claritate, precizie și previzibilitate. Prin urmare, Curtea reține că doar în aceste condiții instituirea excluderii probelor își poate atinge finalitatea, aceea de a proteja atât judecătorul, cât și părțile de formarea unor raționamente juridice și de pronunțarea unor soluții influențate, direct sau indirect, de potențiale informații sau concluzii survenite ca urmare a examinării sau reexaminării empirice, de către judecător, a probelor declarate nule.”

Totodată, CCR a statuat prin Decizia nr. 21/2022, parag 63, CCR a statuat că ” în măsura în care, în procesul penal, se utilizează probe care nu pot fi cunoscute de inculpat și avocatul său, chiar dacă, în final, acestea nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, dar care au fost reținute în actul de sesizare al instanței, fundamentând acuzația penală, este evident că nu se mai poate discuta despre o egalitate a armelor și, implicit, despre un proces echitabil.”

Drept urmare, alin. (12) al art. 345 și alin. (12) al art. 374 Cod Procedură penală, astfel cum au fost introduse prin legea atacată, încalcă egalitatea de arme și dreptul la un proces echitabil, Drept urmare, contravin dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art.21 alin.(3) din Constituție, precum și principiul egalității justiției pentru toți, prevăzut de art.16 alin.(1) și alin.(2) din Constituție.

2.2.2.3. Art. I pct. 44, 45 și 48

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate:

- art. I. pct. 44 are următorul conținut ” La articolul 375, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Dacă respinge cererea, instanța procedează potrivit art.374 alin.(5)-(12).”

- art. I. pct. 45 are următorul conținut ” La articolul 377, alineatele (4) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(4) Dacă instanța constată, din oficiu, la cererea procurorului, a părților ori a persoanei vătămate, că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare trebuie schimbată, este obligată să pună în discuție noua încadrare, dispozițiile art.386 aplicându-se în mod corespunzător.

(5) Dacă pentru stabilirea încadrării juridice, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice, este necesară administrarea altor probe, instanța, luând concluziile procurorului, părților ori ale persoanei vătămate, dispune efectuarea cercetării judecătorești, dispozițiile art.374 alin.(5)-(12) aplicându-se în mod corespunzător.”

- art. I. pct. 48 are următorul conținut ” La articolul 421 alineatul (1) punctul 2, litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a) desființează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, procedând potrivit regulilor referitoare la soluționarea acțiunii penale și a acțiunii civile la judecata în fond. Instanța de apel

*readministrează declarațiile pe care prima instanță și-a întemeiat soluția de achitare, **dispozițiile art.374 alin.(7)-(12) și ale art.383 alin.(3) și (4) aplicându-se în mod corespunzător.***

În Expunerea de motive a proiectului de lege, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate pct. 24 d) se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR **prin Decizia nr. 21/2018**, menționându-se că *"modificarea art. 375 alin. (3), art. 377 alin. (5) și a art. 421 alin. (1) pct. 2 lit. a) C.proc.pen., intervențiile fiind necesare pentru corelare față de introducerea la art. 374 a celor două alineate noi, alin. (11) și (12), normele de trimitere din articolele menționate urmând să fie corelate cu conținutul acestor alineate noi"*.

Având în vedere faptul că prin Legea criticată s-au introdus aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 374 alin. (11) și (12) și la următoarele articole din Codul de Procedură Penală: art. 375 – Procedura în cazul recunoașterii vinovăției, art. 377 – Cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii vinovăției, art. 421 – Soluțiile la judecata în apel, neconstituționalitatea art. 374 alin. (11) și (12) atrage și neconstituționalitatea normelor introduse la aceste articole.

***

Față de cele arătate, susținem că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative* a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor constituționale prezentate mai sus și, în consecință, solicităm Curții Constituționale să admită sesizarea și să constate neconstituționalitatea Legii trimise la promulgare (*Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*) **în ansamblul său, precum și neconstituționalitatea art. I pct. 17 și art. I pct. 38, 43,44, 45 și 48.**

OBIECTE DE DECORAȚIVITATE CU PRIVIRE LA LEGEA
 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII NR. 135/2010
 PRIVIND CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ PRECUM ȘI
 PENTRU MODIFICAREA ALTORE ALTE NORMATIVE (PLX 246/2023)

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1	ȘMIȚON GEORGE	AUR	
2	COARNA JUVINIA	NEAFILIAT	
3	ANDRESCA ANTONIO	A.U.R.	
4	Volovatti Doru	AU 2	
5	CHELARU MIRCEA	AUR	
6	SOMU MUNCACIU	AUR	
7	DĂMUREANU RINGO	AUR	
8	Buachi Traisa	AUR	
9	BADIU GEORGE	AUR	
10	TANASĂ DAN	AUR	
11	Șerban LILIA	AUR	
12	Gheșo Daniel	Neafiliat	
13	STOICA CIPRIAN-TI	A.U.R.	
14	Lucian Florin Pușcașu	AUR	
15	Trăniță Cristiana	AUR	
16	AGATHEA DOREL	A.U.R.	
17	PĂUNESCU TITUS	AUR	
18	Măstăcanu Mihail	AUR	
19	Pop Danius	AUR	
20	Giamina Sebastian	AUR	
21	Suciu Sebastian	AUR	
22	COLEȘA ILIE ALIN	AUR	
23	MIȚEA DOMITIANA	AUR	
24	Ardeuș Daniel	Neafiliat	
25	DUMITRU FLUCUȘ	AUR	

OBIECTE DE NECONVINCIONALITATE CU PRIVIRE LA
 LEGEA PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA
 LEGII NR. 135/2010 PRIVIND CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ
 PRECUM ȘI PENTRU MODIFICAREA ALTOR ALTE NORMATIVE (PL-X-246/2021)

26.	Gădămanu Radu	AUR
27.	ARINA ADELA GORDON	AUR
28.	CĂLIN BALABĂSCU	AUR
29.	Lucian Florin Tepeșu	AUR
30.	DANIEL FLORENTIN	-
31.	LASCĂ MIHAI	NEAFILIAT
32.	Căbucă Călin	NEAFILIAT
33.	GAVRILA ANAMARIA	Neafiliat
34.	ROMAN N NICOLAE	Neafiliat
35.	DANIEL BRIGĂ	PSD
36.	TOBĂ FRANCOISE	NEAFILIAT
37.	Predescu Ana Lorena	PUSL
38.	Tudorache Nicol	PSD
39.	~~BOBĂ IULIA~~	~~PSD~~
40.	FREDA I-LINA VIOREL	Neafiliat
41.	GAVRILESCU CĂMILIA	PSD
42.	Căstărușă Florentina	PSD
43.	Boalei Dorina Grădinaru	PSD

2021

5

OBIECTE DE NECONSTITUTIONALITATE CU PRIVIRE LA
LEGEA PENTRU MODIFICAREA SI COMPLETAREA LEGII NR. 135/2010
PRIVIND CODUL DE PROCEDURA PENALA PRECEM SI PENTRU
MODIFICAREA ALTOR ACTE NORMATIVE (PLX 246/2023)

Nr.	Nume și prenume	Deputați	Semnatura
1	CODVIC CRISTIN	GDID/NEAFILIAT	
2	Antonel Ionescu	GDID/NEAFILIAT	
3	GEORGE IONESCU	GDID/NEAFILIAT	
4	CLAUSIU CHIRA	GDID/NEAFILIAT	
5	RUSU DANIEL GHE	GDID/NEAFILIAT	
6	FLAIASU GABRIEL	GDID/NEAFILIAT	
7	DANCA IONEL	GDID/NEAFILIAT	
8	Kocsis ALEXANDRU	GDID/NEAFILIAT	
9	BOLA BOGDAN	GDID/NEAFILIAT	
10	MIUTESCU GHE ADRIAN	GDID/NEAFILIAT	
11	SOXAYALA C. TIT	GDID/NEAFILIAT	
12	Stefan Ion	GDID/NEAFILIAT	
13	Violeta Alexandru	Neafiliat	
14	Vasile Nagy	GDID/NEAFILIAT	

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31 Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro>, E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.882A/2023

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 2490 / 13 APR 2023

SENATUL ROMÂNIEI
Nr./J. 935 / 18.04.2023

Doamnei
Alina-Ștefania GORGHIU
Președintele Senatului

Biroul permanent al Senatului
L. 2 / 18.04.2023

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Avocatul Poporului, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x 246/2023).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 5 mai 2023 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 17 mai 2023.

Vă asigurăm, doamnă Președinte, de deplina noastră considerație.

Președinte,
Măria SA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
PREȘEDINTE

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 2443 / 17 APR 2023

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 8824 / 2023

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 10596 / 12 APR 2023

*Domnului Marian Enache,
Președintele Curții Constituționale,*

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem alăturat, obiecția de neconstituționalitate referitoare la *dispozițiile Art. I, punctul 17 referitoare la art. 139¹ alin. (1) și (2), precum și cele ale art. I pct. 38 cu referire la introducerea alin. (1¹) în cuprinsul art. 345 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr. 246/2023, L 2/2023).*

Vă asigur, Domnule Președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului
formulează, în termenul legal prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, prezenta

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

în ceea ce privește dispozițiile Art.I, punctul 17 referitoare la art. 139¹ alin. (1) și (2), precum și cele ale art. I pct. 38 cu referire la introducerea alin. (1¹) în cuprinsul art. 345 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr. 246/2023, L 2/2023) din perspectiva următoarelor

MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

1. Prevederile Art.I, pct.17 referitoare la art.139¹ alin. (1) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr.246/2023, L 2/2023) contravin art. 1 alin. (5), art. 26, art. 28 și art. 147 alin. (2) și (4) din Constituția României

(i) Art. I din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr.246/2023, L 2/2023) prevede că: „Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...] 17. După articolul 139 se introduce un nou articol, art. 139¹, cu următorul cuprins: «(1) Înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului pot fi folosite ca mijloace de probă în procesul penal dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) și au fost respectate prevederile legale care reglementează obținerea acestor înregistrări.»

Examinând textul de lege criticat din perspectiva respectării **principiului legalității consacrat de art.1 alin.(5) din Constituție**, care prevede că *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”* apreciem că, prevederile acestuia nu îndeplinesc criteriile de precizie, claritate și previzibilitate menționate de Legea fundamentală.

Astfel, considerăm că textul de lege prevăzut de **art.139¹ alin.(1) din Codul de procedură penală**, așa cum a fost modificat prin art. 1 pct. 17 din *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, care menționează că *„Înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului pot fi folosite ca mijloace de probă în procesul penal dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) și au fost respectate prevederile legale care reglementează obținerea acestor înregistrări”* încalcă prevederile **art. 1 alin. (5) din Constituție**.

În acest sens, precizăm că potrivit **art. 30 din Codul de procedură penală** *„organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară sunt: a)organele de cercetare penală; b)procurorul; c)judecătorul de drepturi și libertăți; d)judecătorul de cameră preliminară; e)instanțele judecătorești”*.

Totodată, art. 55 din același cod prevede la alin. (1) că: *„Organele de urmărire penală sunt: a)procurorul; b)organele de cercetare penală ale poliției judiciare; c)organele de cercetare penală speciale*, iar potrivit alin. (4) *„Atribuțiile organelor de cercetare penală ale poliției judiciare sunt îndeplinite de lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor anume desemnați în condițiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori avizul procurorului desemnat în acest sens. De asemenea, alin. (5) din același articol menționează că: „Atribuțiile organelor de cercetare penală speciale sunt îndeplinite de ofițeri anume desemnați în condițiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale își desfășoară activitatea de urmărire penală sub conducerea și supravegherea procurorului [alin. 6].*

Mai mult, conform **art. 57 din Codul de procedură penală** organele de cercetare penală ale poliției judiciare efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată, prin lege, în competența organelor de cercetare penală speciale sau procurorului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege [alin. 1]. În plus, **organele de cercetare penală speciale efectuează acte de urmărire penală numai în condițiile art. 55 alin. (5) și (6)**, corespunzător specializării structurii din care fac parte, în cazul săvârșirii infracțiunilor de către militari sau în cazul săvârșirii infracțiunilor de corupție și de serviciu prevăzute de Codul penal săvârșite de către personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranța navei sau navigației ori a personalului. De asemenea, organele de cercetare penală speciale pot efectua, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică [alin.2].

Coroborat cu aceste prevederi, **art. 13 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și Functionarea Serviciului Român de Informații**, modificată, prevede că: *„Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de*

supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală”.

Prin urmare, în accepțiunea dispozițiilor art. 139¹ alin. (1) din actul normativ criticat, înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații sunt obținute cu respectarea prevederilor legale care reglementează obținerea acestor înregistrări, adică în aplicarea dispozițiilor Legii nr. 51/1991, modificată, contrar celor reglementate de art. 138 – art. 144 din Codul de procedură penală referitoare la metodele speciale de supraveghere sau cercetare.

Reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce constituie o componentă a statului de drept. Aceasta, deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente. Pe de altă parte, în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității - componentă a statului de drept - îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare.

Curtea Constituțională a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (**Deciziile Curții Constituționale nr. 348/2014 și nr. 302/2017**).

Mai mult, având în vedere faptul că reglementarea privește norme de procedură penală, vizând restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, pentru a fi respectată de către destinatarii săi, legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate, astfel încât acești destinatari să își poată adapta în mod corespunzător conduita.

În acest sens, instanța de contencios constituțional a statuat că o consecință a prevederilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, care prevăd obligativitatea respectării, în România, a Constituției, a supremației sale și a legilor, este aceea că legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei subdiviziuni, a fiecărei etape a procesului penal (**Deciziile Curții Constituționale nr. 302/2017 și nr. 390/2014**).

Totodată, Curtea Constituțională a constatat că reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență.

Pe de altă parte, în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității - componentă a statului de drept - îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare. În acest sens, instanța de contencios constituțional a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (**Decizia Curții Constituționale nr. 348/2014**).

Așadar, având în vedere importanța regulilor de competență în materia penală, legiuitorului îi incumbă obligația de a adopta prevederi care să determine respectarea acesteia în practică, prin reglementarea unor competențe adecvate aplicabile în caz contrar. Aceasta deoarece aplicarea

efectivă a legislației poate fi obstrucționată prin absența unor competențe corespunzătoare, precum și printr-o reglementare insuficientă sau selectivă a acestora.

În plus, conferirea calității de mijloc de probă în procesul penal înregistrării rezultate în urma desfășurării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului se poate realiza numai în măsura în care această reglementare este însoțită de o procedură clară și explicită referitoare la verificarea legalității acestui element (**Decizia Curții Constituționale nr. 55/2020**).

De asemenea, Curtea Constituțională, prin **Decizia nr. 72/2019**, a constatat că normele legale care privesc procesul penal trebuie să fie clare, precise și previzibile, ceea ce presupune, printre altele, și obligația legiuitorului de a reglementa un cadru normativ coerent în care normele edictate să se completeze și să se dezvolte reciproc într-un mod armonios, fără a crea antinomii între actul normativ care constituie sediul general al materiei și cele care reglementează aspecte particulare sau speciale ale acesteia. Prin urmare, aceste din urmă acte normative trebuie să se coroboreze cu Codul de procedură penală, să se integreze în mod organic în concepția de ansamblu a acestuia și să detalieze prevederile procedural penale.

O noțiune legală poate avea un conținut și înțeles autonom diferit de la o lege la alta, cu condiția ca legea care utilizează termenul respectiv să îl și definească. Astfel, legiuitorul trebuie să prevadă cu exactitate obligațiile pe care le are fiecare organ judiciar, care se impun a fi circumscrise modului concret de realizare a atribuțiilor acestora, prin stabilirea, în mod neechivoc, a operațiunilor pe care acestea le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor lor. În soluționarea cauzei, procurorul nu se poate îndepărta de conținutul acesteia, realizând delimitări ce intră în competența puterii legiuitoare.

Menționăm și faptul că, referitor la cerințele de calitate ale legii, garanție a principiului legalității, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărârile din 4 mai 2000, 25 ianuarie 2007, 24 mai 2007 și 5 ianuarie 2010, pronunțate în cauzele Rotaru împotriva României (paragraful 52), Sissanis împotriva României (paragraful 66), Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României (paragraful 34) și Beyeler împotriva Italiei (paragraful 109), a reținut obligativitatea asigurării acestor standarde de calitate a legii drept garanție a principiului legalității, prevăzut la art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, prin Hotărârea pronunțată în Cauza Sissanis împotriva României (paragraful 66), instanța europeană a reținut că sintagma "prevăzută de lege" impune ca măsura incriminată să aibă un temei în dreptul intern, însă vizează, de asemenea, calitatea legii în cauză: aceasta trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. S-a reținut, totodată, că, pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului. În plus, a fost statuat faptul că nu poate fi considerată drept "lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita; apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.

De asemenea, prin Hotărârea pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României (paragraful 52), Curtea Constituțională a reamintit jurisprudența sa constantă, conform căreia "prevăzut de lege" înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă. Totodată, în Hotărârea pronunțată în Cauza Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României (paragraful 34), Curtea de la Strasbourg a statuat că noțiunea "drept" folosită la art. 7 din Convenție corespunde noțiunii de "lege" ce apare în alte articole din Convenție; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă, cât și jurisprudențială

și implică condiții calitative, printre altele, pe cele ale accesibilității și previzibilității (a se vedea și Decizia Curții Constituționale nr. 23/2016).

În consecință, apreciem că textul criticat nu îndeplinește standardele de claritate, precizie și previzibilitate ale legii penale, încălcând principiul legalității procesului penal, reglementat la art. 2 din C.proc.pen. și, prin urmare, prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, care prevăd obligativitatea respectării în România a Constituției, a supremației sale și a legilor.

(ii) Analizând textul de lege criticat din perspectiva **art. 26 și art. 28 din Constituție** referitoare la viața intimă, familială și privată, precum și la secretul corespondenței, considerăm că legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei etape a procesului penal.

În acest caz, reglementarea privind efectuarea supravegherii tehnice și organele care efectuează această supraveghere (întrucât reglementarea privește norme de procedură penală, vizând posibilitatea restrângerii unor drepturi și libertăți cetățenești), trebuie clar precizată în lege pentru ca această procedură să nu fie îndeplinită de persoane care nu sunt prevăzute de lege sau care au un statut incert și, care, astfel poate crea situații în care ofițerii de informații, în procedura de supraveghere tehnică, să acționeze discreționar, în dezacord cu prevederile art.26 și art.28 din Constituție.

Ca atare, procurorul pune în executare supravegherea tehnică, conform dispozițiilor indicate din Codul de procedură penală și nu potrivit Legii nr. 51/1991, modificată, prin intermediul organelor de cercetare penală strict prevăzute de lege, în mod clar și precis, și, care își desfășoară activitatea în condiții de legalitate, în caz contrar existând riscul încălcării dreptului la viața intimă, familială și privată, contravenind astfel art. 26 și art. 28 din Constituție.

În acest sens, menționăm că instanța de contencios constituțional a reținut faptul că, *având în vedere [...] caracterul intruziv al măsurilor de supraveghere tehnică [...] este obligatoriu ca aceasta să se realizeze într-un cadru normativ clar, precis și previzibil, atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată. În caz contrar, s-ar ajunge la posibilitatea încălcării într-un mod aleatoriu/abuziv a unora dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: viața intimă, familială și privată. Este îndeobște admis că drepturile prevăzute la art. 26 din Constituție nu sunt absolute, însă limitarea lor trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, iar gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura drepturilor fundamentale limitate. Așadar, standardul constituțional de protecție a vieții intime, familiale și private și a secretului corespondenței impune ca limitarea acestora să se realizeze într-un cadru normativ care să stabilească expres, într-un mod clar, precis și previzibil care sunt organele abilitate să efectueze operațiunile care constituie ingerințe în sfera protejată a drepturilor (Decizia Curții Constituționale nr. 51/2016).*

De asemenea, prin **Decizia nr.1258/2009**, Curtea Constituțională a reținut că „lipsa unei reglementări legale precise, care să determine cu exactitate sfera acelor date necesare identificării persoanelor fizice sau juridice utilizatoare, deschide posibilitatea unor abuzuri în activitatea de reținere, prelucrare și utilizare a datelor stocate de furnizorii serviciilor de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații. Limitarea exercițiului dreptului la viață intimă și la secretul corespondenței și a libertății de exprimare, de asemenea, trebuie să aibă loc într-o manieră clară, previzibilă și lipsită de echivoc, astfel încât să fie îndepărtată, pe cât posibil, eventualitatea arbitrariului sau a abuzului autorităților în acest domeniu”.

Totodată, precizăm că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza *Weber și Saravia împotriva Germaniei*¹, Curtea a observat că legislația care creează, prin simpla sa existență, pentru toți cei cărora li s-ar putea aplica, o amenințare de supraveghere, afectează astfel în mod clar libertatea de comunicare dintre utilizatorii serviciilor de telecomunicații și constituie așadar în sine o ingerință în exercitarea de către reclamanți a drepturilor lor garantate de art. 8 din Convenție, indiferent de măsurile luate în fapt.

Acest aspect este reluat și în hotărârea *Kennedy împotriva Regatului Unit*², care precizează că, pentru a clarifica dacă o persoană particulară se poate plânde de o ingerință ca urmare a simplei existențe a unei legislații care autorizează măsuri de supraveghere secretă, Curtea trebuie să ia în considerare disponibilitatea oricărei căi de atac la nivel intern, dar și riscul ca măsurile de supraveghere secretă să fi fost aplicate persoanei în cauză. Atunci când nu există nicio posibilitate de a contesta aplicarea unor măsuri de supraveghere secretă la nivel intern, suspiciunile și temerile populației cu privire la utilizarea abuzivă a competențelor de supraveghere secretă nu sunt nejustificate. Într-un astfel de caz, este necesar un control sporit din partea Curții, chiar dacă, în practică, riscul de supraveghere nu este mare.

În jurisprudența referitoare la măsurile de supraveghere secretă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilește următoarele garanții minime împotriva abuzurilor de autoritate pe care legea trebuie să le conțină: natura infracțiunilor care pot duce la un mandat de interceptare; definirea categoriilor de persoane care ar putea fi supuse interceptării; stabilirea unei limite a duratei executării măsurii; procedura de urmat pentru examinarea, utilizarea și păstrarea datelor colectate; măsurile de precauție ce trebuie luate pentru comunicarea datelor către alte părți; precum și circumstanțele în care este posibilă sau necesară ștergerea ori distrugerea înregistrărilor³.

În ceea ce privește întrebarea dacă o ingerință este „necesară într-o societate democratică” pentru atingerea unui scop legitim, Curtea a recunoscut că, atunci când autoritățile naționale pun în balanță interesele statului pârât pentru a proteja securitatea națională prin măsuri secrete de supraveghere, pe de o parte, și gravitatea ingerinței în exercitarea de către reclamant a dreptului la respectarea vieții private, pe de altă parte, aceste autorități dispun de o anumită marjă de apreciere în alegerea mijloacelor corespunzătoare pentru atingerea scopului legitim de protejare a securității naționale. Însă această marjă de apreciere se corelează cu un control european care vizează atât legislația, cât și deciziile de aplicare a acesteia. Curtea trebuie să se convingă de existența unor garanții corespunzătoare și eficiente împotriva abuzurilor deoarece un sistem de supraveghere secretă conceput pentru a proteja securitatea națională riscă să submineze democrația, ba chiar să o distrugă, pe motivul apărării acesteia. Evaluarea acestei chestiuni depinde de toate circumstanțele cauzei, precum natura, domeniul de aplicare și durata măsurilor posibile; motivele necesare pentru dispunerea lor; autoritățile competente să le permită, să le efectueze și să le controleze; precum și tipul de căi de atac prevăzut de dreptul intern. Curtea trebuie să verifice dacă procedurile de control asupra inițierii și aplicării măsurilor restrictive sunt susceptibile de a circumscrie „ingerința” în ceea ce constituie o măsură „necesară într-o societate democratică”.

Examinarea și controlul măsurilor de supraveghere secretă pot interveni în trei etape: în momentul dispunerii supravegherii, în cursul desfășurării ei sau după încetarea ei. În ceea ce privește primele două etape, însăși natura și logica supravegherii secrete impun exercitarea, fără cunoștința persoanei vizate, nu doar a supravegherii ca atare, ci și a controlului aferent. Prin urmare, întrucât

¹ *Weber și Saravia împotriva Germaniei* (dec.), nr. 54934/00, pct. 78, CEDO 2006-XI.

² *Kennedy împotriva Regatului Unit*, nr. 26839/05, 18 mai 2010.

³ *Amann împotriva Elveției* (MC), nr. 27798/95, pct. 56-58, CEDO 2000-II; *Prado Bugallo împotriva Spaniei*, nr. 58496/00, pct. 30, 18 februarie 2003; *Weber și Saravia*, citată anterior, pct. 95; și *Asociația pentru Integrare Europeană și Drepturile Omului și Ekimdzhiiev*, citată anterior, pct. 76.

în mod necesar persoana vizată este împiedicată să recurgă la o cale de atac eficientă ori să ia parte direct la un control, este indispensabil ca procedurile existente să ofere ele însele garanții corespunzătoare și echivalente în apărarea drepturilor persoanei. În plus, pentru a nu depăși limitele necesității în sensul art. 8 parag. 2 din Convenție, trebuie respectate cât mai fidel posibil, în procedurile de control, valorile unei societăți democratice. Într-un domeniu în care abuzurile sunt, potențial, destul de ușoare în cazuri individuale și ar putea avea consecințe negative pentru societatea democratică în ansamblu, este dezirabil în principiu să se încredințeze acest control unei instanțe deoarece puterea judecătorească oferă cele mai bune garanții de independență, imparțialitate și procedură legală (Klass și alții, citată anterior, pct. 55-56).

În ceea ce privește a treia etapă, respectiv încetarea supravegherii, chestiunea notificării a posteriori a măsurilor de supraveghere este indisolubil legată de cea a eficacității căilor de atac și deci de existența unor garanții efective împotriva folosirii abuzive a competențelor de supraveghere. Persoana vizată cu greu poate, în principiu, să conteste retroactiv în instanță legalitatea măsurilor întreprinse fără știrea sa, dacă nu este informată despre acestea (Klass și alții, citată anterior, pct. 57; și Weber și Saravia, decizia citată anterior, pct. 135), sau dacă – în altă ipoteză –, bănuind că îi sunt ori i-au fost interceptate comunicațiile, persoana are posibilitatea de a sesiza instanțele, acestea având competență chiar dacă subiectul interceptării nu a fost informat despre această măsură (Kennedy, citată anterior, pct. 167).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că „*Interceptarea convorbirilor telefonice reprezintă o ingerință a autorităților publice în dreptul la viață privată și corespondență, care va încălca art. 8 parag. 2 din Convenția europeană dacă nu este conformă prevederilor legale, nu are unul dintre scopurile prevăzute în art. 8 parag. 2 și nu este necesară într-o societate democratică pentru a atinge acest scop*”⁴.

Prin urmare, apreciem că **art.139¹ alin.(1) din Codul de procedură penală**, așa cum a fost modificat prin art. I pct. 17. din *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, aduce atingere art.26 și art. 28 din Constituție referitoare la viața intimă, familială și privată, precum și la secretul corespondenței.*

(iii) În ceea ce privește dispozițiile **art. 147 alin. (2) și (4) din Constituția României**, referitoare la obligația Parlamentului de a reexamina dispozițiile declarate neconstituționale, care privesc legile, înainte de promulgarea acestora și, respectiv, de a le pune de acord cu decizia Curții Constituționale, considerăm că acestea sunt încălcate de art.139¹ alin. (1) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală raportat la cele dispuse de **Curtea Constituțională prin Deciziile nr. 51/2016 și nr. 55/2022.**

Astfel, analizând soluția legislativă cuprinsă în textul menționat, apreciem a fost transpusă în dreptul pozitiv o normă care conservă viciul de neconstituționalitate reținut în considerentele **Deciziei nr. 51/2016 a Curții Constituționale**, prin care instanța de contencios constituțional a declarat neconstituțională o dispoziție legală tocmai pentru că permitea serviciilor de informații, care nu sunt organe judiciare, să efectueze acte de urmărire penală.

În considerentele **Deciziei nr. 51/2016**, făcând trimitere la legislația statelor Uniunii Europene, Curtea Constituțională a trasat legiuitorului exigențele pe care trebuie să le îndeplinească legislația care reglementează activitatea de supraveghere tehnică și de punere în executare a acesteia, în sensul că aceasta trebuie realizată prin norme clare și previzibile și să vizeze doar organele judiciare. În acest sens, codurile naționale de procedură penală prevăd, în mod expres, că activitatea de

⁴ Cauza Valenzuela Contreras c. Spaniei, Hotărârea din 30 iulie 1998, în N. Volonciu, A. Barbu, op. cit., p. 131.

supraveghere tehnică este înfăptuită de către judecătorul de instrucție, de organele de urmărire penală și organe ale poliției.

Or, în accepțiunea Codului de procedură penală, organele judiciare sunt strict și limitativ prevăzute de art. 30 așa cum am indicat mai sus. Se observă așadar că organele de cercetare penală specială ale Serviciului Român de Informații constituie o categorie distinctă și nu realizează activitate judiciară, astfel încât acestea nu pot fi considerate organe judiciare.

Cu toate acestea, legiuitorul a prevăzut ca înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații să fie utilizate în cercetarea penală, contrar dispozițiilor art. 138 – art. 144 din Codul de procedură penală referitoare la metodele speciale de supraveghere sau cercetare penală.

Așadar, standardul constituțional de protecție a vieții intime, familiale și private și a secretului corespondenței impune ca limitarea acestora să se realizeze într-un cadru normativ care să stabilească expres, într-un mod clar, precis și previzibil care sunt organele abilitate să efectueze operațiunile ce constituie ingerințe în sfera protejată a drepturilor (Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016, precitată, paragraful 48).

Prin Decizia nr. **51 din 16 februarie 2016**, Curtea a statuat că "este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art. 30 din Codul de procedură penală, precum și de către lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, în condițiile art. 55 alin. (5) din Codul de procedură penală", iar **nu de alte organe cu atribuții în alte domenii, precum cel al securității naționale**. Ulterior, **prin Decizia nr. 55/2022**, Curtea Constituțională a întărit această distincție, reținând că, însuși legiuitorul a operat această diferențiere atunci când a adoptat Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații și a prevăzut expres, în articolul 13 al legii, că organele acestuia nu pot efectua acte de cercetare penală. Aceași lege prevede, în art. 11, că dacă ofițerii de informații descoperă, în activitatea lor de contracarare a amenințărilor la adresa securității naționale, indicii de pregătire sau de săvârșire a unor fapte penale, **sunt obligați să sesizeze organele de urmărire penală**. Totodată, Curtea a observat că activitatea procesual penală este destinată constatării existenței sau inexistenței unei infracțiuni, identificării persoanei care a săvârșit-o, cunoașterii împrejurărilor care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal, necesare pentru justa soluționare a cauzei, având ca scop tragerea la răspundere penală a persoanei vinovate. Așa fiind, Curtea a constatat că scopul în care sunt utilizate activitățile întreprinse în domeniul securității naționale este diferit de cel al activității procesual penale. Primele se axează pe cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe cu scopul realizării securității naționale, iar celelalte au ca scop tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni. Astfel, **într-o interpretare sistematică și teleologică, rezultă că Legea nr. 51/1991 și Codul de procedură penală au finalități diferite, care se reflectă și în scopul pentru care este dispusă autorizarea unor activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului/măsura supravegherii tehnice**. Cu alte cuvinte, existența unei situații care constituie amenințare la adresa securității naționale nu presupune în mod automat și necesar pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni contra securității naționale, mijloacele de preîntâmpinare a amenințărilor la adresa securității naționale neputându-se rezuma la combaterea infracțiunilor.

În ceea ce privește considerentele Deciziei nr. 55/2022, instanța de contencios constituțional a apreciat că în domeniul supravegherii tehnice, reglementat de Codul de procedură penală, simpla indicare a unei structuri/entități/instituții menită să pună în executare mandatele emise, fără consacrarea sa legală, încalcă principiul legalității, deoarece este fundamental ca înființarea,

organizarea și funcționarea instituțiilor sau a altor structuri organizatorice să se realizeze potrivit cadrului constituțional conferit de Legea fundamentală. Intenția legiuitorului de a reglementa o asemenea entitate necesită identificarea arhitecturii interne și configurarea fizionomiei sale juridice prin intermediul unui act normativ de nivelul legii, simpla nominalizare a acesteia, fie ea și expresă, nu complinște lipsa unei reglementări de nivelul legii care să cuprindă elementele de bază care definesc natura juridică a acesteia/acestui, atribuțiile sale generale și specifice, modalitatea de organizare, dispoziții referitoare la personal, actele emise (dacă este cazul), modalitatea de control/verificare/auditare și efectele produse de aceasta etc.

Totodată, Curtea a statuat că *"o [...] autoritate nu ființează numai prin simplul fapt al existenței sale, ci prin atribuțiile și actele pe care le emite, acestea din urmă fiind cele care produc consecințe juridice. Așadar, atunci când legiuitorul constituant s-a referit la înființarea unei autorități [...] a avut în vedere atât dispoziția de înființare propriu-zisă, cât și pe cele ce sunt asociate în mod intrinsec acesteia, respectiv cele prin care se stabilesc atribuțiile, categoriile de acte [...] emise și efectele acestora"* (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr. 52 din 1 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 206 din 7 martie 2018, paragraful 36).

În esență, la considerentul 159 din Decizia nr. 55/2022, Curtea Constituțională a reținut cu titlu de principiu că **"atribuirea calității de organ de cercetare penală specială S.R.I. este per se neconstituțională."**

Or, analiza dispozițiilor criticate relevă omisiunea legiuitorului de a adopta o reglementare care să respecte exigențele constituționale, cu consecința persistenței în legislație a unei curențe legislative reflectate în absența unei reglementări complete a autorității/instituției/organismului îndrituită/îndrituit să pună în executare mandatele de supraveghere tehnică emise **potrivit Codului de procedură penală.**

În consecință, considerăm că **art.139¹ alin.(1) din Codul de procedură penală**, așa cum a fost modificat prin art. I pct. 17. din *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, încalcă dispozițiile **art. 147 alin. (2) și (4) din Constituția României**,

2. Prevederile Art.I, pct.17 referitoare la art.139¹ alin.(2) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr.246/2023, L 2/2023) contravin art. 147 alin. (2) și (4) raportat la art. I alin. (5), art. 26 și art. 28 din Constituția României

Apreciem că soluția legislativă prevăzută de art. 139¹ alin. (2), astfel cum este propusă la art. I pct. 17 din actul normativ avut în vedere, potrivit căreia *"(2)Legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile respective, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică în procedura de cameră preliminară de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță»"* nu este în acord cu dispozițiile **Deciziei nr.55/2020, pronunțată de Curtea Constituțională.**

În acest sens, precizăm că instanța de contencios constituțional a constatat că *„dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Codului de procedură penală, se ajunge în situația în care, deși activitatea specifică culegerii de informații care presupun restrângerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului a fost autorizată potrivit Legii nr. 51/1991, legalitatea mijlocului de probă și a procedurii probatoriu prin care acestea au fost obținute se va verifica prin raportare la un act normativ care nu a fost luat în considerare la momentul autorizării măsurii"*.

Pe de altă parte, în afara implicațiilor evidente ale finalităților diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale și ale activităților procesual penale, dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Legii nr. 51/1991, modificată, se ajunge în situația în care instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul au competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă.

Astfel, Curtea a observat că, dacă în cazul supravegherii tehnice, dispusă potrivit Codului de procedură penală, legalitatea administrării probelor este realizată, în principiu, de o instanță egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică, în cazul mandatelor emise în temeiul Legii nr. 51/1991, analiza legalității acestora este realizată, de cele mai multe ori, de instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul (emiterea mandatului fiind realizată întotdeauna de Înalta Curte de Casație și Justiție). Or, consacrară Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Legea nr. 51/1991, ca instanță specializată în domeniul autorizării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului presupune și o anumită competență specializată a acesteia, strict determinată de lege.

Așadar, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, astfel că, în situația în care instanța de control constituțional a constatat neconstituționalitatea unei anumite soluții legislative, nu este permis ca aceasta să devină parte a dreptului pozitiv prin intermediul unui alt act normativ.

Dispozițiile actului normativ criticat conferă organelor de aplicare ale legii și organelor cu atribuții în domeniul securității naționale (ofițeri de informații), dreptul de a efectua acte de interceptare a comunicațiilor, dreptul de a avea acces la conținutul criptat al comunicațiilor tranzitate în rețele proprii, dreptul de a avea acces la informațiile reținute sau stocate referitoare la date de trafic, date de identificare a abonaților sau clienților, modalități de plată și istoricul accesărilor cu momentele de timp aferente corespunzătoare adresei IP, precum și accesul la propriile sisteme informatice, în vederea copierii sau extragerii datelor.

Deși, în aparență, competența acestor organe de aplicare a legii și organelor cu atribuții în domeniul securității naționale este reglementată dintr-o dublă perspectivă - în primul rând, se referă la infracțiunile de terorism și celor contra securității naționale, iar în al doilea rând, este permisă pentru punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică, în realitate **competența acestora nu este reglementată în mod clar și previzibil, în condițiile în care textul nu stabilește criteriile și procedura aplicabilă ca organe de cercetare penală a unor organe a căror atare calitate nu este prevăzută de legislația procedural penală.**

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ cu privire la același domeniu de reglementare, Parlamentul trebuia să se conformeze celor statuate prin decizia Curții Constituționale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 76 din 30 ianuarie 2019, paragraful 42, Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, paragraful 88, Decizia nr. 140/2019, paragraful 86, sau Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, paragraful 96).

Ca atare, apreciem că prevederile criticate contravin **art. 147 alin. (2) și (4) din Constituția României.**

3. Dispozițiile art. 1 pct. 38 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr. 246/2023, L 2/2023), cu referire la introducerea alin. (1¹) și alin. (1²) în cuprinsul art. 345 din Codul de procedură penală contravin prevederilor art. 21 alin. (3) și art. 24 din Constituție

Textele legale criticate au următorul cuprins: "(1¹) În cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate, judecătorul de cameră preliminară solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul informațiilor clasificate, condiționat de deținerea

autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu-și desemnează alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, judecătorul de camera preliminară ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.”

Din analiza textului de lege menționat, observăm că exercitarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare al părților și al persoanei vătămate (prin accesul la probele care cuprind informații clasificate) este condiționată de existența unei autorizații de acces la informații clasificate, **eliberat de o autoritate administrativă, în urma unei proceduri administrative de verificare**. Standardele naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 585/2002, definesc autorizația de acces la informații clasificate ca fiind documentul eliberat cu avizul instituțiilor abilitate, **de conducătorul persoanei juridice deținătoare de astfel de informații**, prin care se confirmă că, în exercitarea atribuțiilor profesionale, clasificate posesorul acestuia poate avea acces la informații secrete de stat de un anumit nivel de secretizare, potrivit principiului necesității de a cunoaște. Obținerea autorizației de acces la informațiile clasificate se realizează în urma verificărilor de securitate ce reprezintă totalitatea măsurilor întreprinse de autoritățile desemnate de securitate, conform competențelor, pentru stabilirea onestității și profesionalismului persoanelor, în scopul avizării eliberării certificatului de securitate sau autorizației de acces la informații clasificate.

Potrivit dispozițiilor art. 28 din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, modificată și completată, *“(1) Accesul la informații secrete de stat este permis numai în baza unei autorizații scrise, eliberate de conducătorul persoanei juridice care deține astfel de informații, după notificarea prealabilă la Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat.*

(2) Autorizația se eliberează pe niveluri de secretizare, prevăzute la art. 15 lit. f), în urma verificărilor efectuate cu acordul scris al persoanei în cauză asupra acesteia. Persoanele juridice, cu excepția celor prevăzute la art. 25 alin. (2) și (3), notifică Oficiului Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat eliberarea autorizației de acces.

(3) Accesul la informațiile clasificate NATO se face în baza eliberării de către Autoritatea Națională de Securitate a autorizațiilor și certificatelor de securitate, după efectuarea verificărilor de securitate de către instituțiile abilitate.

(4) Durata de valabilitate a autorizației este de până la 4 ani; în această perioadă verificările pot fi reluate oricând.

(5) Neacordarea autorizației sau retragerea motivată a acesteia determină de drept interdicția de acces la informații secrete de stat.”

Prin soluția legislativă cuprinsă în art. I pct. 38 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr. 246/2023, L 2/2023), cu referire la introducerea alin. (1¹) și alin. (1²) în cuprinsul art. 345 din Codul de procedură penală, accesul/refuzul accesului la informațiile esențiale pentru soluționarea cauzei penale cu respectarea principiului aflării adevărului este dispus de o autoritate administrativă, iar refuzul nu poate face obiectul controlului judiciar.

Examinând conținutul normativ al art. I pct. 38, observăm că pot fi distinse două categorii de informații clasificate: cele la care se referă art. 345 alin. (1²) și anume informațiile clasificate despre care judecătorul apreciază că ar putea conduce la periclitatea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau pentru care refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important (acestea nu pot conduce la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei) și cele despre care judecătorul nu apreciază că ar avea un asemenea impact și a căror cunoaștere este interzisă inculpatului și părții vătămate.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat că, pentru pregătirea apărării în cadrul unei proceduri penale, inculpatul trebuie să ia cunoștință de toate elementele dosarului. Deși a admis faptul că acest drept nu este absolut, excepțiile trebuie să fie justificate și trebuie să existe o compensare pentru aceste dificultăți procedurale create (Hotărârea din 24 iunie 2003, pronunțată în Cauza Dowsett împotriva Regatului Unit, paragrafele 41, 42). Pentru a fi respectate prevederile convenționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, instanța europeană a statuat cu privire la necesitatea examinării, sub toate aspectele, de către o instanță judecătorească, a interesului păstrării confidențialității informațiilor clasificate, pe de o parte, și a interesului public de a lua cunoștință de acestea, pe de altă parte, și, în urma examenului efectuat, instanța să dispună cărui interes acordă prevalență. Or, **în cazul textului art. 345 alin. (1¹) din Codul de procedură penal preconizat de modificarea nou adusă, instanța nu poate realiza acest examen al interesului păstrării confidențialității, singurul demers pe care îl poate realiza fiind acela al desemnării unui apărător din oficiu.**

Prevederile art. 345 alin. (1²) care stabilesc garanția înlăturării informațiilor clasificate de la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză se referă strict la acele informații despre care judecătorul apreciază că ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau la apărarea securității naționale, însă nu și la cealaltă categorie de informații care nu are acest impact, dar **care sunt esențiale pentru aflarea adevărului**. La această din urmă categorie de informații ne referim, informații pe care se va baza soluția de condamnare sau de achitare a inculpatului, accesul părților și al persoanei vătămate la probatoriu fiind interzis, iar accesul apărătorilor la acest probatoriu condiționat de dispoziția unei autorități administrative, iar **nu de dispoziția instanței de judecată, contrar celor statuate de Curtea Constituțională în Decizia nr. 21/2018.**

Având în vedere necesitatea aflării adevărului în procesul penal și cerința explicită a Codului de procedură penală ca o persoană să fie condamnată în baza unui probatoriu care să-i demonstreze vinovăția dincolo de orice îndoială rezonabilă, Curtea Constituțională a reținut că orice informație care poate fi utilă aflării adevărului trebuie să fie folosită în procesul penal. Astfel, în cazul în care informațiile clasificate sunt indispensabile aflării adevărului, accesul la acestea trebuie să fie dispus de judecătorul cauzei atât acuzării, cât și apărării, altfel nu se poate discuta despre o egalitate a armelor și de respectarea dreptului la un proces echitabil. Pe de altă parte, accesul la informațiile clasificate poate fi și refuzat de judecător, care, deși constată rolul esențial al acestora în soluționarea cauzei deduse judecății, apreciază că accesul poate conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei alte persoane sau că refuzul este strict necesar pentru apărarea unui interes public important sau poate afecta grav securitatea națională.

Prin urmare, **numai un judecător** poate aprecia cu privire la interesele care intră în conflict - cel public, general, al statului, referitor la protejarea informațiilor de interes pentru securitatea națională sau pentru apărarea unui interes public major, respectiv cel individual, al părților unei cauze penale concrete, astfel încât, prin soluția pe care o pronunță, să asigure un just echilibru între cele două. În *Cauza Yam contra Marii Britanii (2020)* Curtea Europeană a reținut că, chiar și atunci când securitatea națională este în joc, măsurile care afectează drepturile fundamentale ale omului trebuie să facă obiectul unei anumite forme de procedură contradictorie în fața unui organism independent competent să examineze motivele deciziei.

În aplicarea garanției reglementate la art. 6 paragraful 3 lit. a) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, specifică unui proces echitabil, în materie penală, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au emis Directiva 2012/13/UE privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, întrucât "*Persoanele acuzate de săvârșirea unei infracțiuni ar trebui să primească toate informațiile referitoare la acuzare, astfel încât să-și poată pregăti apărarea și să se garanteze echitatea procedurilor penale.*" (paragraful 27), iar "*Informațiile puse la dispoziția persoanelor suspectate sau acuzate cu privire la fapta penală de a cărei comitere sunt suspectate ar trebui să fie furnizate cu promptitudine, cel târziu înainte de primul lor interogatoriu oficial, de către poliție sau de către o altă autoritate competentă și fără a aduce atingere desfășurării anchetei în curs. Ar trebui furnizată o descriere suficient de detaliată a*

faptelor, inclusiv, dacă se cunosc, a momentului și locului, referitoare la infracțiunea de a cărei comitere sunt suspectate sau acuzate persoanele, precum și a încadrării juridice posibile a infracțiunii prezumate, având în vedere etapa procedurilor penale în care se furnizează o astfel de descriere, astfel încât să se garanteze caracterul echitabil al procedurilor menționate și să se permită exercitarea efectivă a dreptului la apărare." (paragraful 28). În acest sens, art. 6 alin. (1) și (3) din Directiva 2012/13/UE, care reglementează dreptul la informare cu privire la acuzare, prevede că "(1) Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate primesc informații cu privire la fapta penală de a cărei comitere acestea sunt suspectate sau acuzate. Informațiile respective se furnizează cu promptitudine și cu detaliile necesare pentru a se putea garanta caracterul echitabil al procedurilor și exercitarea efectivă a dreptului la apărare [...] (3) Statele membre se asigură că, cel târziu la prezentarea fondului acuzării în instanță, se oferă informații detaliate cu privire la acuzare, inclusiv natura și încadrarea juridică a infracțiunii, precum și forma de participare a persoanei acuzate."

Garanțiile unui proces echitabil în materie penală, instituite atât în art. 6 paragraful 1 din Convenție, cât și pe cale jurisprudențială, privesc dreptul la un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege; **egalitatea armelor, principiul contradictorialității**, motivarea hotărârilor, dreptul acuzatului de a păstra tăcerea - garanții implicite ale desfășurării procedurii; publicitatea procesului, termenul rezonabil - garanții explicite ale desfășurării procedurii; prezumția de nevinovăție, dreptul de a fi informat cu privire la natura acuzației, acordarea timpului și facilităților pentru pregătirea apărării, **dreptul la apărare**, dreptul acuzatului de a interoga martorii din proces, dreptul la asistența gratuită a unui interpret.

Preocupările de interes public nu pot justifica măsuri care să anuleze însăși esența dreptului la apărare al unei părți/persoanei vătămate. Cerințele generale privitoare la echitatea unei proceduri penale își păstrează aplicabilitatea indiferent de interesul public invocat.

Cât privește **dreptul la apărare**, instanța de control constituțional a reținut în Decizia nr. 336 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 19 mai 2015, paragraful 38, că acesta este de natură constituțională, fiind consacrat în art. 24 din Constituție, precum și, prin prisma art. 20 din Constituție, de natură convențională, în condițiile în care art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenție reglementează aspecte particulare ale dreptului la un proces echitabil prevăzut de paragraful 1 al aceluiași articol, **garantează că procedura pornită împotriva unui acuzat nu se va derula fără ca acesta să fie apărât în mod efectiv și adecvat**. De asemenea, Curtea a constatat că art. 10 din Codul de procedură penală reglementează dreptul la apărare ca principiu al procedurilor penale și al procesului penal în ansamblul său, în concordanță cu prevederile constituționale și convenționale ce consacră acest drept, stabilind atât drepturi procesuale ale părților și subiecților procesuali principali, inclusiv dreptul suspectului de a fi informat de îndată și înainte de a fi ascultat despre fapta pentru care se efectuează urmărirea penală și încadrarea juridică a acesteia, respectiv dreptul inculpatului de a fi informat de îndată despre fapta pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală împotriva lui și încadrarea juridică a acesteia [art. 10 alin. (3)], cât și **garanții procesuale ale acestora, în mod special obligația organelor judiciare de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți și subiecții procesuali principali în tot cursul procesului penal** [art. 10 alin. (5)].

Referitor la dreptul la apărare, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că acesta este în serviciul efectivității realizării dreptului constituțional al cetățenilor de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime (Decizia nr. 64 din 2 iunie 1994). Totodată, Curtea a calificat art. 24 din Constituție ca fiind o garanție a dreptului la un proces echitabil (Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014, paragraful 51, și Decizia nr. 111 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 16 mai 2016, paragraful 23). Având în vedere aceste evoluții jurisprudențiale, Curtea Constituțională a reținut că în cursul procedurilor judiciare dispozițiile art. 24 din Constituție se analizează coroborat cu cele ale art. 21 alin. (3) din Constituție, întrucât se subsumează acestora din urmă.

Dreptul la apărare conferă oricărei părți implicate într-un proces, potrivit intereselor sale și indiferent de natura procesului, posibilitatea de a utiliza toate mijloacele prevăzute de lege pentru a invoca în apărarea sa fapte sau împrejurări. Acest drept presupune participarea la ședințele de judecată, folosirea mijloacelor de probă și invocarea excepțiilor prevăzute de lege. (a se vedea Decizia nr. 667 din 15 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 870 din 20 noiembrie 2015, paragraful 33).

Or, **dispozițiile legale criticate ce condiționează exercitarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare de obținerea unei autorizații de acces emise de o autoritate administrativă contravin tuturor garanțiilor ce caracterizează un proces echitabil.**

Mai mult, textul legal criticat, care va intra în vigoare în 3 zile de la data publicării legii, va determina **întârzieri ale soluționării cauzelor penale**, având în vedere necesitatea derulării unor proceduri de verificare în vederea obținerii autorizațiilor de acces la informații clasificate, cu consecința încălcării art. 21 alin. (3) din Constituție referitoare la termenul rezonabil de soluționare al cauzelor.

Având în vedere cele de mai sus, raportat la cauza de față și ținând seama de faptul că încălcarea dreptului la apărare vizează o procedură judiciară, reținem incidența art. 21 alin. (3) coroborat cu art. 24 alin. (1) din Constituție.

Față de cele de mai sus, **Avocatul Poporului apreciază că argumentele invocate susțin neconstituționalitatea dispozițiilor criticate mai sus din *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr. 246/2023, L 2/2023)* și solicită Curții Constituționale pronunțarea unei decizii de admitere a sesizării de neconstituționalitate.**

AVOCATUL POPORULUI,

RENAȚE WEBER

